

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Beste
Boeken juf
meester
2022

canoncultuurcel.be

Inhoud

Trui De Waele 02

Poëzie in je klas? **06**
Zo begin je eraan

Aan de slag met *Alfabet*: **08**
26 letters om te spelen,
tekenen en bezoeken

Zeven uitneembare leeskaarten 25

Tine Kuylen 12

'Samen kom je verder': **15**
balans na twee jaar
projecten begrijpend
lezen

De leesmicrobe verspreiden? **18**
Zo krijg je je collega's mee

Sofie De Pauw 20

Samen met de bib werken **23**
aan leesmotivatie

Fried'l Witters 34

Boeken als ijsbreker **36**
en afleiding

Van troost tot empathie: **38**
de helende kracht van
boeken

Birgid Decléyn 42

'Ik haal mijn trukendoos boven
om elke leerling aan het lezen
te krijgen' **46**

Een zee van liefde in de klas **48**

Auteurs in de klas? De beste
leespromotie die er is **50**

Hier wordt met plezier gelezen! **51**

De gelaagde betovering van Heike **52**
Sofia Villavicencio Rammeloo

De uitreiking 54

voorwoord

INSPIRATIE DIE WERKT

Op 13 mei 2021 veranderde mijn wereld compleet. Beste Boekenmeester 2021 ... Ik had nog nooit van de titel gehoord. In het secundair onderwijs, waar ik vijftien jaar les heb gegeven, is er tot mijn grote spijt en verbazing nooit verwezen naar deze prijs van onze collega's uit het basisonderwijs.

Ik vertelde de volgende dag tegen mijn vriendin dat alle heisa wel snel weer zou verdwijnen. Even wat foto's nemen, vragen beantwoorden en klaar! Niets was minder waar ... Het bleek een rollercoaster te zijn, waarbij mijn mening over de effecten van een leesbeleid op een school verschillende keren werd gevraagd. Korte interviews voor tijdschriften, deelname aan onderwijsnetwerken rond leesplezier, jureren voor de Beste Boekenjuf/meester 2022 ...

Het was een ongelooflijk positieve ervaring. Het is me duidelijk geworden dat er nood is aan voorbeelden van succes in het onderwijs. Het onderwijs staat voor de nodige uitdagingen en scholen zijn op zoek naar inspirerende verhalen die werken. Ik ben dan ook opzettend trots dat mijn team en ik een bescheiden bijdrage hebben kunnen leveren.

LEERLINGEN LATEN SCHITTEREN

Albert Einstein zou ooit gezegd hebben: 'Als je wilt dat kinderen intelligent zijn, lees ze dan sprookjes voor. Wil je dat ze briljant zijn, lees ze meer sprookjes voor.' Echt of niet, het klopt wel. Wij willen dat leerlingen schitteren op onze school. En de beste manier om hen te laten schitteren is via boeken. Niet alleen met sprookjes, maar via alle soorten boeken en teksten. Boeken stimuleren de fantasie

en brengen de wonderlijke wereld binnen via een zo ruim mogelijk assortiment: literaire teksten, maar evengoed via prescriptieve of informatieve teksten. Alles wat de leesvank doet ontbranden, is toegestaan.

Aan alle leerkrachten, directeurs, zorgbegeleiders, ouders, grootouders, buurvrouwen en -mannen en iedereen die met kinderen werkt: blijf verwondering nastreven! Lezen is verbeelding en verbeelding is de bouwsteen voor creatieve en open geesten die aan een mooie en beloftevolle toekomst bouwen.

Met enige spijt geef ik mijn kroon door aan de volgende boekenmeester of boekenjuf, maar de motivatie en de goesting zijn nog even groot. Ik blijf me dagelijks inspannen om leesplezier bij leerlingen en collega's te bevorderen. Leerlingen graag laten lezen én elke leerling op het hoogst mogelijke AVI-niveau krijgen blijft het ultieme doel, via klasobservaties om de collega's te versterken, door steeds nieuwe boeken aan te kopen, schrijvers uit te nodigen, ouders warm te maken voor het belang van lezen ... *The sky is the limit*, want onze leerlingen zijn het waard.

Ik ben er ook helemaal zeker van dat de nieuwe winnaar dat met evenveel verve en goesting zal doen. O ja, nog een allerlaatste tip aan mijn verdiende opvolger: geniet, geniet en geniet! Het wordt een ervaring die je nooit meer vergeet ...

Christophe
Beste Boekenmeester 2021

WINNAAR

Trui De Waele

SCHOOL: zorgjuf in de derde graad en leesjuf op Vrije Basisschool Crombeem in Gent

FAVORIETE KINDERBOEK: *Lampje*, Annet Schaap, Querido

‘HEB JE TIJD? LEES. HEB JE GEEN TIJD? LEES ZEKER’

Dé Boekenjuf van 2022 houdt van mooie woorden en poëzie. Ze werkt leeslessen uit die ze samen met haar collega's geeft. Samen met het Cromleesteam tilt Trui De Waele het leesonderwijs op haar school naar een hoger niveau. 'Ik strooi, toon mogelijkheden en zie gelukkig ook mooie dingen ontstaan.'

Tot vorig jaar, 27 jaar lang dus, stond ik voor de klas. Vanaf dit jaar ben ik zorgcoördinator in de derde graad en ondersteun ik het lezen op school. Dat laatste doe ik al een jaar of zes, maar nu heb ik daar ook effectief vier uur voor gekregen. Ik werk leeslessen uit die ik samen met de leerkracht geef, als co-teacher. Vooral tijdens speciale themaweken als Jeugdboekenmaand en de Poëzieweek kom ik in de klassen teamteachen. In de tussenweken richt ik me specifiek op een graad, zodat ze daar meer input krijgen. Twee jaar geleden ben ik daarmee begonnen in de derde graad, mijn habitat. Dan volgde de tweede graad, nu de eerste graad en volgend schooljaar ga ik naar de kleuters.'

IMPACT VAN DE LEERKRACHT

'Waarom ik dit doe? Een van mijn motivaties is de impact die je als leerkracht op leerlingen hebt. Daar wil ik de collega's van bewust maken. Houden ze niet van poëzie? Dan probeer ik een openheid te creëren waardoor ze willen zoeken naar iets dat hun wel ligt. Ik zeg: "Ik ben er, laat ons dingen samen proberen." **Het rondstrooien, de mogelijkheden tonen, dat is mijn rol.** Ik zal mijn passie niet opleggen, maar ik kan wel overlopen en anderen zo besmetten. Gelukkig voel ik me absoluut geen roeper in de woestijn.'

'Zo fijn aan ons Cromleesteam: de ene kan een idee hebben en de anderen maken het sterker.'

'Een andere motivatie is te vinden in mijn eerste herinnering aan lezen. Tijdens het bedtijdmoment las mijn mama voor. Zaadjes worden daar geplant, dat weet ik zeker. Daarom strijd ik voor het voorlezen op school, ook in de hogere jaren. Je voelt dat dat warmte brengt. Bij ons is er dus niet alleen de Voorleesweek. Elk jaar is een voorleesjaar.'

VERHALEN KOESTEREN

'Ik herken me volledig in wat auteur Anna Woltz over kinderboeken zei: "Ze zitten vol humor, vaart en bezieling zonder oppervlakkigheid." **Ik breng collega's én leerlingen met zoveel mogelijk boeken in contact, zodat ze zichzelf ergens in kunnen herkennen.** Zodat ze een boek vinden dat ze echt voelen en het verhaal gaan koesteren zoals ik dat met *Lampje* doe.'

'Daarom proberen we ook zoveel mogelijk soorten boeken aan te bieden: fictie, non-fictie, strips, moppenboeken, doe-boeken, de onvermijdelijke reeksen ... Zelf heb ik niet zoveel met horror en fantasyverhalen, maar we bieden dat zeker wel aan. Daartussen smokkelen we ook de iets *andere* boeken, de boeken waar leerlingen niet uit zichzelf naar zouden grijpen. En heel veel poëzie, ik hou van poëzie.'

'Voor een **mooi taalgebruik** ben ik altijd heel gevoelig geweest. Ik schrijf ook zelf, vooral poëzie. Dingen die ik zie in de natuur of in de wereld rondom mij, verpak ik graag in woorden. Ik kan ze pas begrijpen als ik ze in woorden kan vatten. Ik heb ook altijd toneel gespeeld. Dat helpt dan weer bij expressief voorlezen.'

DE WAAN VAN DE DAG? NEE, BEDANKT

'We werken in een grootstedelijke context waar de diversiteit is toegenomen. Toch blijft de school een mooie mix, een echte spiegel van de maatschappij. Dat is belangrijk, want taal pikken leerlingen ook van elkaar op. Het verschil in wat ze kennen en kunnen is nu binnen een klas wel groter, maar die uitdaging nemen we graag aan.'

'Leesplezier is heel belangrijk in onze school, net als leesvaardigheid en kritisch lezen. Ook voor de link van lezen naar schrijven moeten we aandacht hebben. Verder wil ik mee zijn, maar **vernieuwing moet ook onderbouwd zijn.** Ik hou niet van de waan van de dag. Ik doe ook niet aan bezigheidstherapie. Het doelgerichte, ook bij het lezen, moet voor de leerlingen en collega's zeer duidelijk zijn.'

DREAMTEAM

'Dat doelgerichte vooropstellen doe ik voor alle leesactiviteiten én binnen het Cromleesteam. Dat bestaat nu vijf jaar en er zitten collega's van de kleuterafdeling in en van elke graad uit de basisschool. Het fijne aan dat team is dat de ene een idee kan hebben, en de anderen dat sterker maken. Leuk, want samen kunnen we meer. Collega Milena heeft bijvoorbeeld de Classroom **'Samen sterk op weg'** voor de hele school opge-maakt. Daarop zetten we alles wat we rond lezen maken en doen. Een andere collega is dan weer grafisch sterk.'

MEE(R)LEZERS IN GENT

'We zitten nu ook voor het tweede jaar in het traject Meer(r)lezers in Gent. Wat een leerschool! Vanuit de leesscan, de eerste stap van het traject, hebben we een aantal prioriteiten vastgelegd. Op het vlak van een krachtige en motiverende

leesomgeving staan we het verst. Een duidelijke visie en een taalbeleidsplan liggen er intussen ook. De vooruitgang van dat laatste hangt in de gang aan de leraarskamer op.'

'Het doelgerichte, ook bij het lezen, moet voor de leerlingen en collega's zeer duidelijk zijn.'

'Effectieve leesdidactiek en een breed leesnetwerk liggen nu op ons bord. Met het Cromleesteam hebben we de **vijf sleutels van actief begrijpend lezen** (zie p. 16) bij de collega's geïntroduceerd en maakten we oefeningen om hen ermee vertrouwd te maken. Die oefeningen breng ik dan al teamteachend in de klassen van collega's. Na elke actie vraag ik feedback en bekijk ik wat wel of niet werkte.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF TRUI

'De 20 scholen die mee in het traject zitten, geven ons ook een leuk netwerk. Je ziet via de padlet wat andere scholen doen. Ook de kruisbestuiving tussen de academische wereld en de realiteit is interessant. Die brug zouden we nog meer moeten maken.'

LEESPLEK VOOR OUDERS

'We hebben ouders de laatste twee coronajaren wat uit de school moeten duwen. Daardoor kennen ze je niet zo goed,

delen ze minder. Het is moeilijker geworden om hen te betrekken en het gesprek aan te gaan. Dat tijd willen we opnieuw keren. Ik droom ervan om de multifunctionele ruimte op zolder om te toveren tot een leeszolder of leescafé. **Eén plek op school om te lezen en ook met ouders de gezelligheid te kunnen delen.'**

Cultuur in de klas en in elke les, hoe pak je het aan?

Wil je **cultuur** een plaats geven in de klas of op school? Ben je nog op zoek naar een leidraad om de visie op **cultuur** in het onderwijs scherp te krijgen?

LESTIPS VAN TRUI

DE LEESCAN

‘Door de leesscan beseften collega’s beter de noden, waarom we alle dingen rond lezen doen.’

Met de leesscan breng je het leesonderwijs op je school in kaart. De online leesscan test op basis van vijf pijlers waar je school staat op het vlak van leesonderwijs: leesbeleid, leesomgeving, leesdidactiek, leesbevordering en leesmonitoring. Als school krijg je naast je eigen sterktes en werkpunten ook je positie ten opzichte van de gemiddelde resultaten van andere scholen te zien. Na een leesscan op schoolniveau kan je bovendien verdiepende kijkwijzers raadplegen, met per pijler tips en rele-

vante bronnen om concrete werkpunten aan te pakken. Er zijn aparte verdiepende kijkwijzers voor het kleuteronderwijs en lager onderwijs.

leesscan.be

LUISTERPUNTBIB

‘De luisterboeken van Luisterpunt zijn super.’

Via de gratis Anderslezen-app op een tablet of smartphone kan je ook als school vlot aan de slag met luisterboeken. Maak een account voor je school, voeg je leerling toe, zet boeken op de

digitale leesplank, zoek eventueel ook het echte boek in de bib, deel de toegangscode met de ouders en klaar!

luisterpuntbibliotheek.be/nl/anderslezen-app

WIEDEN IN BOEKEN

‘We wieden regelmatig in het boekenaanbod. In de bovenbouw doen we dat met de leerlingen: rood betekent ‘mag weg’, groen mag blijven. Over de oranje boeken discussiëren we.’

POËZIE IN JE KLAS? ZO BEGIN JE ERAAN

Een gedicht voorlezen, met creatieve werkvormen aan de slag gaan of beeldend vertalen ... Met poëzie werken in de klas kan op veel manieren. Fantasievolle ontsnapping, uitbundige expressie of zachte troost: een kleine parel heeft soms een groots effect.

Koudwatervrees? Deze tips zetten je stap voor stap op weg.

1 Lees enthousiast voor

Voorlezen blijkt het meest effectieve middel om leerlingen te laten proeven van poëzie, ook als ze zelf al vlot kunnen lezen. Het brengt rust en verbeelding. Je eigen plezier bij het voorlezen van gedichten speelt daarbij een grote rol. De klas zal je enthousiasme oppikken en waarderen.

2 Laat je leerlingen kiezen

Zijn je leerlingen al wat meer vertrouwd met poëzie? Laat ze zelf gedichten kiezen en naar voren brengen. Zorg in de klas of schoolbibliotheek voor een ruime keuze aan versjesboeken en dichtbundels, zodat leerlingen daarin vrij kunnen grasduinen. Ook de bib biedt tal van poëziebundels.

Laat je leerlingen hun mening geven over het gekozen gedicht. Krijgt het een plaats in een poëziemap of een gedichtenspaarpot? Kies op geregelde tijdstippen samen het mooiste gedicht.

3 Pak de pen

Aan de slag! Je klas zelf gedichten laten schrijven is een experiment dat tot heel verrassende resultaten kan leiden. Leerlingen kunnen in gedichten uitdrukken wat ze voelen of denken bij hun ervaringen of dromen. Op poeziepaleis.nl vind je onder 'educatie' een schat aan gratis uitgewerkt lesmateriaal. Lees zeker ook hun schrijftips voor gedichten (met stip op 1: een gedicht kan overal over gaan).

4 Werk beeldend

Gedichten uitbeelden, een poster ontwerpen, filmpjes maken: je leerlingen leven zich volop uit met gedichten van henzelf of van 'echte' dichters. Werk samen met een tekenleerkracht of een beeldend kunstenaar om posters te maken bij hun favoriete gedicht. Of nodig een theatermaker uit voor een dramaworkshop. Een tentoonstelling in de klas, de bibliotheek of de schoolgangen van zelf gemaakte posters en andere creaties doet leerlingen openbloeien en groeien in creatief zelfvertrouwen.

5 Nodig een dichter uit

Haal een dichter in de klas. Niets brengt poëzie zo beklijvend dichtbij als een live ontmoeting met een dichter. Literatuur Vlaanderen ondersteunt via auteurslezingen.be tal van Vlaamse en Nederlandse dichters met een korting van 100 euro per auteurslezing. Heel wat kinder- en jeugddichters brengen verrassende poëzielezingen, het aanbod is gevarieerd.

MEER TIPS EN INSPIRATIE

Raadgedichten, internetpoëzie of liever een elfje?

Inspirerende praktijkvoorbeelden, kant-en-klare lestips en creatieve partners vind je op cultuurkuur.be/poëzie.

Ook op poëzieweek.com/school en poëziecentrum.be kan je terecht voor lessuggesties, tiplijsten met dichtbundels of poëzie-activiteiten.

POËZIETIPS VAN TRUI

Puzzling Poetry

'Deze website bevat gekleurde blokjes met woordgroepen waarmee je gedichten kan samenstellen. Het is een poëziespel dat leerlingen graag spelen.'
puzzlingpoetry.nl

Luid de poëziebel

'Op onze speelplaats hangt de poëziebel, die sinds jaar en dag spontaan door de leerlingen geluid wordt wanneer zij zo'n pauze nodig achten, dus te *gepasten en ongepasten tijde*...;-)....'

Free poetry

'Bij Free poetry moesten de leerlingen zich bevrijden uit cellen die we ensceneren met schoolbanken. Ze kregen bijvoorbeeld de opdracht om een gedicht uit *Superguppie* van Edward van de Vendel terug in elkaar te puzzelen. Ze lezen dan superaandachtig omdat ze echt willen ontsnappen.'

Poëziebootjes

'Met de leerlingen die op zeeklassen gaan, maakten we poëziebootjes. In een zeemap schreven ze eerst al hun zintuiglijke ervaringen op. Op basis daarvan maakten ze haiku's, die ze op een gevouwen bootje schreven en onder de ruitenwissers van auto's in de buurt staken.'

DOE MEE MET DE POËZESTERREN 2024

Wil je op een laagdrempelige en eenvoudige manier met kinderroëzie aan de slag? Dan zijn de Gouden Poëziemedaille en de Poëzisterren iets voor jou. Ze geven bijzondere kinderroëzie een prominente plaats op school.

Een vakjury bekroont om de twee jaar de beste Nederlandstalige kinderroëziebundel met de Gouden Poëziemedaille. De Poëzisterren zijn een publieksprijs, waarbij leerlingen uit de kleuter- en lagere school per graad hun favoriete gedicht kiezen. Bij elk gedicht

komen er lestitips, een poster en didactisch materiaal. Nu is er ook de bloemlezing van de Gouden Poëziemedaille en Poëzisterren van de afgelopen 5 edities. De bloemlezing *Bergen bergen slagroomsoezen* verzamelt twintig gedichten samengebracht door het Poëziecentrum in samenwerking met CANON Cultuurcel. Ze bevat verzen van onder meer Floortje De Backer, Diet Groothuis, Geert De Kockere, Joke van Leeuwen, Erik van Os, Ted van Lieshout en Stijn De Paepe.

cultuurkuur.be/kinderpoëzie

CANON
CULTUURCEL

AAN DE SLAG MET ALFABET: 26 LETTERS OM TE SPELEN, TEKENEN EN BEZOEKEN

De leerlingen van het tweede en derde leerjaar van Vrije Basisschool Domino in Genenbos hebben genoten van een flinke portie lettersoep. Met het boek *Alfabet* van Charlotte Dematons als uitgangspunt legden ze samen met juf Annick Suffeleers een heel traject af. Het doel? Elke letter van het alfabet tot in de puntjes leren kennen.

Leesbevordering staat hoog op de agenda van de Limburgse basisschool Domino Genenbos. Gedurende het hele schooljaar lopen er verschillende activiteiten onder het motto *Als Domino leest, is het feest*. Tijdens een dynamoPROJECT rond het prentenboek *Alfabet* kregen de leerlingen van het tweede en derde leerjaar vakkundige begeleiding van diverse creatieve partners.

SPELEN MET LETTERS

Boekenjuf Jesse Van de Kerckhove en meester Pol Brems van Theater Spoor 6 zorgden voor vele lachende gezichten tijdens twee **interactieve dramaworkshops**. De leerlingen konden zich volledig uitleven met boeken. 'Je mag dat letterlijk nemen', zegt Annick. 'We gaven de leerlingen een hoop oude boeken waar ze voor één keer op mochten staan, stappen en zitten. Je kunt je wel inbeelden hoeveel plezier ze hadden. Ook haalde Pol zijn ukelele boven voor een alfabetlied. Zo improviseerden ze al zingend woorden volgens de letters van het alfabet. Die werden stuk voor stuk uitgebeeld op de vloer, daarvoor gebruikten ze al hun ledematen. Jesse las ten slotte voor uit prentenboeken en de leerlingen speelden de scènes na.'

LEESBEESTEN

Illustrator Frank Daenen nam de leerlingen tijdens drie workshops mee naar een magisch, getekend universum. Geïnspireerd door zijn boek *Leesje & Wurm* creëerden de leerlingen zelf leesbeesten. Ze maakten vrije associaties met letters en klanken en verzonnen zo **de gekste fantasiewezentjes**. In een volgende stap probeerden ze op dezelfde manier concepten als 'liefde' en 'Moederdag' in een tekening te vatten.

De verbeelding van de leerlingen was meteen geprikkeld: de avond na de eerste workshop ontving Annick al talloze berichtjes met tekeningen van **trotse leerlingen**.

FOUTJES ZIJN INTERESSANT

Frank stelde de leerlingen gerust: je hoeft niet perfect te kunnen tekenen. Hij kan dat naar eigen zeggen ook niet, het is vooral een kwestie van véél oefenen. 'Foutjes zijn niet erg, uiteindelijk. **Gebruik je fantasie om er iets nieuws van te maken.**'

'Leerlingen toverden prachtige dingen tevoorschijn en sommigen bloeiden helemaal open.'

Hij toonde de leerlingen hoe een letter vormelijk in elkaar zit en hoe je schaduw- en 3D-effecten kan meegeven aan ronde vormen of hoeken. De letters werden verder opgesmukt met hartjes, bloemen, sterren en andere decoratieve elementen. De letterbeesten kwamen uiteindelijk tot leven in raamtekeningen die de leerlingen zelf aanbrachten met krijstift.

'Ik ben echt verrast geweest tijdens het project', zegt Annick. 'Leerlingen toverden prachtige dingen tevoorschijn en sommigen bloeiden helemaal open.' Enkele leerlingen waren zo enthousiast dat ze op eigen houtje een boekje in elkaar staken, met in de hoofdrol een heks én hun eigen klasgenoten.

OOK DE LEERKRACHT LEERT

Annick nam zelf heel wat **nieuwe vaardigheden** mee uit het project. 'Vooral de workshops van Theater Spoor 6 vond ik heel leerrijk. Ik was nog niet zo bedreven in drama en nu kon ik perfect volgen hoe Pol en Jesse de leerlingen enthousiasmeerden en hun fantasie prikkelden. Het verbaasde me hoe snel ze hen meekregen! Zelfs de iets introvertere leerlingen bloeiden helemaal open. En van Frank heb ik dan weer een heleboel nuttige **trucjes geleerd die ik kan toepassen in mijn tekenlessen.**'

DE PERFECTE AFSLUITER

Als kers op de taart volgde een bezoek aan de tentoonstelling LetterPret bij Villa Verbeelding in Hasselt. Daar konden de leerlingen de echte illustraties van *Alfabet* van Charlotte Dematons bekijken en vergelijken met hun eigen creaties. En zo was de cirkel helemaal rond.

TIPS VAN ANNICK

- **Ga na wat de leerlingen bezighoudt en inspireert.** Zo kun je een project kiezen dat perfect aansluit bij hun leefwereld en waar ze zeker voeling mee zullen hebben. Zo weten we bijvoorbeeld nu al dat we in de toekomst graag rond het thema musical willen werken.
- **Verricht genoeg opzoekwerk.** Het aanbod is enorm ruim. Vaak zijn de interessantste projecten die waar je nog nooit

van hebt gehoord. Kijk dus goed rond. Ook de tips en recensies van andere leerkrachten zijn de moeite om uit te pluizen.

- **Probeer lokaal te blijven.** Ik let er altijd op dat de partner geen té grote verplaatsing moet maken. Eerst en vooral is dat belastend voor de partner, maar zo'n afstand kan ook zorgen voor logistieke problemen. Een lokale samenwerking kan je dan weer makkelijk verankeren voor de toekomst, zodat het project ook tijdens volgende schooljaren blijft leven.

Ontvang tot 2000 euro voor jouw dynamoPROJECT

Wil jij ook samenwerken met een theatermaker of illustrator in jouw klas? Dat kan!

- De **dynamoPROJECT**-subsidie neemt de financiële drempel weg. Je krijgt tot 2000 euro voor jouw artistiek project op school.
- Ontdek de kunstenaars en cultuureducatieve organisaties op **cultuurkuur.be**. Of kies je eigen partner in je schoolbuurt.
- Inspiratie nodig? Doorzoek de praktijkvoorbeelden van andere scholen op **cultuurkuur.be**.

CULTUURKUUR.BE
daar vinden cultuur en onderwijs elkaar

cultuurkuur.be/dynamoproject

**Wat je moet doen
als je je zorgen maakt over je beste
vriend of vriendin**

Misschien heeft onze vriendschap
griep.

Misschien is onze vriendschap
verkouden.

Nu zouden we zakdoekjes
bij haar neus moeten houden,
maar hoe doe je dat?
En klopt het wel wat ik hier typ?

Toen ik je de laatste keer zag
leek je lach niet zo diep,
en we hebben elkaar daarna veel minder geappt,
ons gesprek was verlept,
onze grapjes waren aan water toe.
Dus ja, onze vriendschap
is ziek – of moe.

Misschien moet onze vriendschap
een tijdje naar bed.
Met rust gelaten.
Geen wekker gezet.
Wat denk je – als we elkaar
een tijdje niet zien,
zou dat haar aspirine kunnen zijn?
Haar vitamine C,
doktersrecept, voor een weekje of twee?
En springt daarna onze vriendschap
weer blij in het rond?
Met haar longen vol lucht
en een *smile* om haar mond?

Ik denk het.
Ik hoop het.
Ik wil ons weer fris.

O, als er maar niets ernstigers is.
O, als er maar niets ernstigers is.
O, als er maar niets ernstigers is.

BOEKENTIPS VAN DE JURY

IEDEREEN ZIJN EIGEN KLEUR

In dit prentenboek zijn de beelden krachtig en uitgebalanceerd. Het thema diversiteit (je bent goed zoals je bent) wordt op een toegankelijke en inleefbare manier uitgewerkt. De olifant heeft een grijze kleur. Is grijs wel een kleur? Olifant, een dier met heel veel talenten, schrikt ervan als hij opeens alleen met zijn kleur vereenzelvigd wordt. Het grote, slimme dier wordt er klein en verdrietig van.

Iedereen zijn eigen kleur | Yoeri Slegers
De Eenhoorn | ISBN 9789462916265
€ 16,95 | Vanaf 4 jaar

DE KLEINE HOUTEN ROBOT EN DE BOOMSTAMPRIJNSES

Dit boek van de Schotse cartoonist en illustrator Tom Gauld katapulteert je zo terug naar een sprookjeswereld waarvan je het bestaan vergeten leek. De hoofdpersonages zijn heel herkenbaar getypeerd, maar toch net dat ietsje anders en actueler om de nieuwsgierigheid van de kinderen te blijven prikkelen. Heel origineel zijn de 'avonturen', waarbij je als lezer zelf moet fantaseren en de spanning tussen de titel en prent duiden.

De kleine houten robot en de boomstamprinses | Tom Gauld | Lannoo
ISBN 9789401482240 | € 14,99 | Vanaf 4 jaar

HET KLEINE HUIS BIJ DE RIVIER

Dit is een nostalgisch, spannend en sfeervol verhaal waar familie centraal staat. We volgen Joes en Amber die met hun familie naast elkaar opgroeien in huisjes aan de rivier. Ze gaan vaak samen zwemmen en klimmen in de perenbomen. Maar het wordt er gevaarlijker wonen nu de dijk smaller is gemaakt, waardoor het verkeer rakelings langs de huizen scheert. Op een dag gebeurt er iets heftigs ...

Het kleine huis bij de rivier | Selma Noort
Leopold | ISBN 9789025881504 | € 15,99
Vanaf 9 jaar

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVERS

MICHEL, DE SUPERHELD

Een stoer prentenboek over een jongen die zomaar superheld wordt. Maar dat kan al eens tegenvallen ... Is het niet veel leuker om gewoon jezelf te zijn? Een verhaal dat zich vlot laat voorlezen en in een vanzelfsprekend diverse omgeving kinderen laat nadenken over hoe super je bent als je gewoon je eigen talenten gebruikt.

Michiel, de superheld | Marie Dirx en Laure Allain | De Eenhoorn | ISBN 9789462915176
€ 16,50 | Vanaf 3 jaar

HET SUPERVROLIJKE MAGISCHE WOOD EN DE GEMENE GIGAZWAM

Zin om samen met je leerlingen een avontuur boordevol hilarische situaties te beleven? Duik dan snel in dit knotsgekke boek met vrolijke illustraties en grappige personages. Het Supervrolijke Magische Woud is de leukste plek in de hele wereld, maar heel af en toe komt een slechterik de vrede verstoren. Een piepklein paddenstoeltje groeit uit tot een gigantische gemene zwam. Alle hoop is gevestigd op vijf dappere helden.

Het Supervrolijke Magische Woud en de gemene gigazwam | Matty Long | Deltas
ISBN 9789044760941 | € 14,95 | Vanaf 7 jaar

ZOE LUCIFER: DE VERGETEN JONGEN

Haar naam is Zoë Lussenburg. Maar iedereen noemt haar Zoë Lucifer. Een spannend en herkenbaar verhaal over pesten en vriendschap. De reeks *Zoë Lucifer* is geschreven op maat van kinderen voor wie lezen moeilijk is. Dankzij de grote letters en ruime regelafstand lezen de boeken vlot en werken ze motiverend.

Zoë Lucifer: de vergeten jongen
Marie Potvin | Pelckmans
ISBN 9789464291285 | € 12,99 | Vanaf 9 jaar

LAUREAAT

Tine Kuylen

SCHOOL: juf in de onderbouw en beleidsondersteuner op Vrije Basisschool De Toermalijn in Antwerpen

FAVORIEETE KINDERBOEK: *leorg Idur*, Roald Dahl, De Fontein

‘HET IS ALLEMAAL ZO MOEILIK NIET ALS JE EEN BREED AANBOD AAN LEESMATERIAAL HEBT’

Juf Tine heeft een zwak voor humoristische prentenboeken. En voor haar 11-koppig ‘nestje’ van 6- tot 9-jarige leerlingen. Daarnaast is ze ook beleidsondersteuner. ‘We hebben de ambitie om een heuse leesschool te worden, want als we leerlingen alle doorstromingskansen willen geven, dan is taal cruciaal.’

‘Het motto van De Toermalijn is *Samen schitteren*. Een paar jaar geleden merkten we dat we daar onvoldoende in slaagden. Het liep niet zoals we wilden. De taal was een obstakel. Dan hoor en lees je dat leerlingen vooral woorden bijleren door te lezen. Als we dat stuk niet aanpakten, zou er dus niks veranderen aan de doorstromingskansen van onze leerlingen.’

‘98% van onze leerlingen is anderstalig en heeft vaak ook een vierdewereldproblematiek. Dat verplicht je om alles te herbekijken, want methodes zijn vanuit moedertaal didactiek geschreven. Dat werkt hier niet. Ook het plezier vinden we belangrijk, wat zonder plezier plooiën onze leerlingen zich snel terug in hun coconnetje.’

VAN LEESPLEZIER TOT VISIE

‘Diverse directiewissels hebben van ons een sterk 11-koppig team gemaakt dat de weg voor de toekomst heeft uitgezet. Die vertrekt vanuit het volgende idee: iedereen kan veel bereiken. Of je nu thuis een andere taal spreekt of al dan niet veel ondersteuning hebt.’

‘Het is onze ambitie om een echte leesschool te worden, een tje waar de hele dag van lezen doordrongen is. Een viertal jaar geleden gingen we daarom **bijscholingen rond leesplezier** volgen. We namen de boekenhoeken in de klassen onder handen. Dat zijn intussen boekenhoeken per bouw geworden. Ze staan in de gang, zodat iedereen er altijd aan kan.’

‘Kwartierlezen inbedden was het volgende stapje en dan zijn we boeken ook meer gaan betrekken bij luisteren en spreken. Elk schooljaar was er een ruim boekenbudget. Soms tot 250 euro per klas. Noem het gerust een bewuste keuze die aansloot bij onze visie en plannen.’

Intussen zitten Kwartierlezen, voorlezen op het einde van de dag - ook in de bovenbouw -, het leescircuit met functionele taaltaken ... allemaal vast ingeroosterd in de dag. Vanaf het tweede leerjaar hebben we de methodes voor taal ook gelost. We vertrekken daar telkens vanuit reële teksten en boeken.

Alleen voor het technisch leren lezen gebruiken we nog een methode. In de namiddag werken we in projecten rond wereldoriëntatie, godsdienst of muzische vorming. En ook daar koppelen we boeken aan en hangt er een talig doel aan vast.’

EXTERNE PARTNERS EN LEESBELEID

‘Om dat allemaal te realiseren ben ik externe expertise gaan zoeken. Die vonden we onder meer bij het Centrum voor

Ervaringsgericht Onderwijs (CEGO), dat ons rond flexibele leerwegen ondersteunt. Van de pedagogisch begeleider krijgen we dan weer tips rond voorlezen, vragen stellen, daarin differentiëren ... Want niet alleen wat je voorleest is belangrijk, maar ook wat je er achteraf mee doet.'

'PRO Lezen, een Lezen op School-project met de AP Hogeschool Antwerpen, Odisee Hogeschool en Iedereen Leest, helpt ons dan weer met de uitwerking van ons leesbeleid. De drie speerpunten van onze visie? Taalkrachtigheid (lezen en taal zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden), het open karakter (je leest wat je wil) en iedereen leest (we lezen samen). We betrekken er dus de ouders bij. Zo maakten we vorig jaar samen een kookboek. **Weten waarom we vandaag doen wat we doen, is zo belangrijk.** Daar kan je dan ook de volgende stappen weer aan vasthangen.'

'Het is onze ambitie om een echte leesschool te worden, eentje waar de hele dag van lezen doordrongen is.'

'Met de expertise van PRO Lezen krijgen onze lessen ook meer diepgang. We trekken de kaart van functionele taaltaken en lezen een aantal dagen dezelfde tekst in de klas in plaats

van elke dag een andere. Die weg, samen met de lees- en luisterstrategieën, het voordoen en het samendoen, zijn we nu aan het bewandelen. Ook monitoring en feedback staan nog op de agenda. We zijn er nog niet.'

EEN ECHTE BIB OP SCHOOL

'Een ongelooflijk geschenk dat op ons pad gekomen is, is het project 'Bib op school' van de stad Antwerpen. Die installeerde hier een schoolbib met boeken van de bibliotheek, met dezelfde ordening en etikettering als in de bib. We hebben ze Boekenstad gedoopt. De boeken moeten mee naar huis, dat is de afspraak met de bib. Daarvoor hebben we de boekenzakken van De Toermalijn. Dat zijn linnen zakken met ons logo op. Gewoon in Messenger een foto van de boekenzak doorsturen naar de ouders en, hop, de dag erna zijn alle boekenzakken weer terug. Zo loopt het heel eenvoudig.'

'Niet alleen wat je voorleest is belangrijk, maar ook wat je er achteraf mee doet.'

'We zijn zo blij met die schoolbib. Dat de hele reeks van De Boomhut hier bijvoorbeeld staat, is echt zo sterk. Boekpromotie gaat nu bijna automatisch. Met een breed aanbod aan leesmateriaal, krijg je leerlingen echt wel enthousiast voor boeken.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF TINE

LESTIPS VAN TINE

VISUALISEER JE VISIE EN PLAN

'We kunnen onze schoolvisie en leesbeleidsplan in 1 A4'tje helder en visueel vatten. Dat is zo'n duidelijke kapstok geworden voor alles wat we doen.'

JEUGDBOEKENMAAND ROND ÉÉN BOEK

'Jeugdboekenmaand is voor ons elk jaar een grote aanzet voor leesplezier. We werken dan altijd rond een heel toegankelijk boek en zetten wekelijks een voorleesmoment met de hele school op. Daar koppelen we dan een muzische verwerking aan vast.'

iedereenleest.be/jeugdboekenmaand

WEETJESBOEK VOORLEZEN

'Zorg voor variatie in je voorleesmomenten en kies ook eens voor een weetjesboek. Je zal zien dat er plots andere leerlingen dichtbij komen zitten.'

INSPIRATIEBRON

'De website van Edward van de Vendel is een echte aanrader. Hij heeft altijd heel waardevolle boekentips. Bijna elke week bespreekt hij een boek.'

edwardvande Vendel.wixsite.com/edwardvande Vendel-1

Ga gratis met De Lijn op stap met dynamoOPWEG

Elke week met je klas naar de bibliotheek? Een theaterbezoek voor de les mondiale vorming? Gaan kijken naar het verleden in een museum? Met **dynamoOPWEG** kan elke school gratis met **De Lijn** naar culturele bestemmingen. Met maximum 30 personen per rit en volgens de bestaande dienstregeling.

'SAMEN KOM JE VERDER': BALANS NA TWEE JAAR PROJECTEN BEGRIJPEND LEZEN

Meer dan 270 scholen in Vlaanderen hebben gedurende twee jaar sterk ingezet op begrijpend lezen via het project Lezen op School en zes projecten prioritaire nascholing. Welke stappen zijn er gezet? Wat was het effect? Karen Roelandts en Kristl Maxy en Lies Theys vertellen wat hun project voor hun school betekend heeft. De rode draad: meer gemotiveerde en betere lezers, samenwerking als team én een grote gedrevenheid om verder te gaan op de ingeslagen weg.

'HET LEESNIVEAU VAN DE LEERLINGEN STIJGT. DAT IS DE BESTE MOTIVATOR'

Karen Roelandts

SCHOOL: logopediste op Elzenhof, een school voor buitengewoon onderwijs in Aarschot

NAAM PROJECT LEZEN OP SCHOOL: Samen bouwen aan een kwalitatieve leesomgeving (iedereenleest.be/slotdagen-lezen-op-school-traject)

COACHENDE ORGANISATIE: Iedereen Leest

PARTNERS: o.a.: de plaatselijke bibliotheek

'We wilden al enkele jaren inzetten op lezen, omdat we merkten dat het leesniveau van een groot aantal leerlingen vrij laag was. Ze lopen daardoor vast terwijl we er als school voor buitengewoon onderwijs net voor willen zorgen dat ze zichzelf kunnen redden. Ik probeerde als logopediste extra in te zetten op lezen tijdens individuele therapie, maar zo veranderde er niet veel. Daarom ben ik ook zo blij met dit project: **het ondersteunt ons om op schoolniveau verder te geraken.**'

ACTIEPLAN MET PRIORITEITEN

'Als eerste stap stelden we een kernteam samen en werkten we aan een actieplan met concrete doelen. Daar hielp een coördinator van Iedereen Leest bij. Onze eerste prioriteit was **het boekenaanbod** aanpakken. Dat wilden we vernieuwen en diverser maken. Dus zijn we beginnen te wieden. Dankzij een royale boekencheque konden we onze klasbibliotheken

meteen ook weer aanvullen. We hebben daarvoor een bevestiging bij leerlingen en leerkrachten gedaan en een aantal vormingen gevolgd. In de klassen worden de boeken nu ook tentoongesteld.'

'Het tweede doel was structureel **tijd maken om te lezen**. Daarom hebben we het kwartierlezen vast ingeroosterd. Voorlezen, zelf lezen of lezen met een gek stemmetje: hoe maakt niet uit, als het maar gebeurt en voor een grotere leesmotivatie zorgt. Het lezen alleen sec benaderen, dat doen we niet meer.'

'In je eentje spring je niet ver. Met een sterk kernteam lukt dat wel.'

'Een **gezellige leesplek** creëren was doel nummer drie. In elke klas kwam er een leeshoek met inbreng van de leerlingen. Als we naar de geplande nieuwbouw verhuizen, gaan we er nog meer werk van maken. Onze klusjesman heeft alvast een grote leesbank voor de speelplaats gemaakt. Daar kan een hele klas rustig buiten op liggen lezen. Die wordt heel vaak gebruikt.'

LEESPRIKKELS

'Vanuit het kernteam organiseren we ook allerlei ludieke activiteiten. Zo hebben we de boekencategorieën met gekleurde stickers visueel gemaakt. Elke twee maanden stellen we aan de leerlingen zo'n categorie voor zodat ze die boeken leren kennen. Ze krijgen dan ook een attentie om de kleur extra in de verf te zetten: een blauw smurfensnoepje, een gele banaan, een paars vruchtendrankje.'

'Met Gedichtendag of tijdens Jeugdboekenmaand zorgen we voor een klasoverstijgende activiteit. Zo hebben we met de ganse school een gedichtenbundel gemaakt en introduceerden we *The Masked Reader*. De leerlingen vragen nu al wanneer de tweede editie komt. Ze merken intussen dat lezen niet saai hoeft te zijn.'

GESPRONGEN EN GEWONNEN

'Op de meest recente leestesten zien we een **grote vooruitgang**. Leerlingen die niet meer vooruit geraakten, boeken nu wel winst. Sommigen zijn wel drie of vijf niveaus gesprongen. Zien dat wat wij doen rechtstreekse gevolgen heeft voor het leesniveau van de leerlingen, dat is een echte motivator voor het hele team.'

'Wat ik door dit project vooral erg beseft, is dat **je in je eentje niet ver springt**. Met een sterk kernteam lukt dat wel. Daarom gaan we op de ingeslagen weg verder, ook nu dit project afgelopen is.'

BETER BEGRIPPEND LEZEN

Het project Lezen op School omvatte 22 initiatieven, die twee jaar op financiële steun van de Vlaamse overheid konden rekenen. In totaal namen 344 scholen deel. Het doel: de leesmotivatie verhogen, meer kwaliteitsvolle boeken aanbieden en leesstimulerende activiteiten opzetten. De zes nascholingsprojecten rond begrijpend lezen kaderden in de prioritaire nascholing van de Vlaamse Regering. Het tweejarige traject versterkte schoolteams in hun klaspraktijk én in het schoolbeleid voor begrijpend lezen. Een kleine 130 scholen kregen zo een intensieve coaching.

Richtinggevend voor het project Lezen op School en de nascholingsprojecten zijn de vijf aanbevelingen van de Taalraad naar aanleiding van de resultaten van PIRLS 2016 en PISA 2018:

- Werk vanuit een urgentiebesef
- Werk met een taal-leesbeleid
- Werk met een effectieve vakdidactiek

- Zet in op leesmotivatie
- Geef formatieve feedback

Een tweede pijler bestaat uit de vijf sleutels voor effectief begrijpend lezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor): functionaliteit, strategie-instructie, interactie, leesmotivatie en transfer.

Om leerlingen beter te leren begrijpend lezen is het belangrijk om met alle thema's en sleutels aan de slag te gaan. Concrete didactische aanpakken en stappenplannen staan in de praktijkgids *Sleutels voor effectief begrijpend lezen*: vlor.be/publicaties. Rijke teksten vind je in de databank van de Taalunie op rijketeksten.org. Zie ook het magazine *Beste Boekenjuf/meester 2020* en *2021*.

Lees meer over de adviezen van de Taalraad op taalunie.org/dossiers/32/begrijpend-lezen-en-leesmotivatie. De resultaten van PIRLS en PISA vind je op onderwijs.vlaanderen.be.

‘WE GEVEN ONZELF NOG TWEE JAAR OM HET PROJECT TE VERDIEPEN EN TE VERANKEREN’

Kristl Maxy en Lies Theys

SCHOOL: zorgcoördinator en directeur van Stedelijke Basisschool Torenhof in Waregem

NAAM PROJECT LEZEN OP SCHOOL: Leerkracht Leeskracht (ovsg.be/nascholing/projecten/lezen)

COACHENDE ORGANISATIE: OVSG

‘Het was boeiend om kennis te maken met de wetenschappelijke inzichten van professor dr. Thoni (A.A.M.) Houtveen en de LIST-methode en DENK!-principes die eruit voortvloeiden. Zodra we die vaardigheden als leerkracht onder de knie hadden, zagen we ook snel het effect ervan bij de leerlingen: de leesmotivatie neemt toe en de resultaten van de kennis-toetsen zijn beter. Leerlingen ervaren nu bovendien ook dat de aangeleerde inzichten helpen als ze zich leerstof uit andere lessen eigen moeten maken. Zo bereiken we dat ze **zelfstandig nieuwe kennis kunnen verzamelen en verwerken.**’

VAN ÉÉN LEERKRACHT TOT DE HELE SCHOOL

‘We zijn klein begonnen. Eerst hebben we een regieteam samengesteld. Daarin zaten wij vanuit het kernteam, maar ook een leerkracht die al sterk bezig was rond lezen in de klas. **Bij die trekkracht uit het derde leerjaar gingen we ondersteunen en mee uitproberen.** Daarna zijn we naar de parallelleerkracht getrokken en deden we een aanzet in het vierde leerjaar. Afgelopen schooljaar werd de derde graad erbij betrokken en hebben we het open getrokken naar de volledige school door er een schoolproject van te maken.’

‘In dat schoolproject zijn we twee weken bezig geweest rond dezelfde onderzoeksvraag: hoe zijn we met elkaar verbonden? In de kleuterklassen waren er startmomenten rond een boek. Leerkrachten speelden het verhaal na en koppelden er activiteiten aan in de klas. Het eerste en tweede leerjaar werkten met *De meest eenzame walvis ter wereld* van Kim Crabeels. Dat boek ligt **net boven het kunnen van de leerlingen.** Door het herhaaldelijk te vertellen, veel te modelleren, het na te spelen en er muzische activiteiten rond te doen, hebben de leerlingen zich een groot deel van de moeilijke woordenschat eigen gemaakt.’

BIJ ELKAAR GAAN KIJKEN

‘De tweede en derde graad werkten rond principes van DENK!. Via het verzamelen van kennis, het uitdiepen en herschrijven van teksten kwamen zij tot een eindresultaat. We zijn na die twee weken **met het hele team in elkaars klassen gaan kijken naar de resultaten.** De collega’s van de lagere school waren verbaasd hoe creatief de kleuterleidsters er mee omgegaan zijn en hoeveel taal ze hadden aangeboden. Omgekeerd stonden de kleuterleidsters versteld tot welke mooie zaken dat leidt in het zesde leerjaar.’

‘Door het stapsgewijs aan te pakken en mee te denken en te ondersteunen vanuit het regieteam, voelden de collega’s dat we hen niet zomaar in het diepe gooiden.’

‘Het traject met OVSG is nu na twee schooljaren afgerond. Maar we hebben onszelf nog een derde jaar gegeven om ons er verder in te verdiepen. En een vierde jaar zal nodig zijn om het te verankeren in het hele schoolleven. Volgend schooljaar willen we in alle klassen van de tweede en derde graad de DENK!-principes in twee WERO-thema’s toepassen. **De zoektocht naar goede onderzoeksvragen daarvoor doen we samen.** De ene collega denkt nu eenmaal sneller *out of the box* dan de andere. Ondertussen verrijken we ook ons boekenaanbod. We voorzien in budget dat leerkrachten kunnen spenderen aan boeken die gerelateerd zijn aan hun onderzoeksvraag.’

MEEDENKEN EN ONDERSTEUNEN

‘De combinatie van corona en dit traject was best pittig. We hebben soms op de rem moeten staan door veel afwezigheden. We hebben er ook voor gekozen om de leerkrachten zo min mogelijk naschools te belasten. Door het stapsgewijs aan te pakken en mee te denken en te ondersteunen vanuit het regieteam, voelden de collega’s dat we hen niet zomaar in het diepe gooiden.’

VRIENDEN VOOR HET LEZEN – SAMEN VOOR EEN LEESOFFENSIEF

Vrienden voor het Lezen/Samen voor een Leesoffensief wil een antwoord bieden op de vraag naar meer structurele en langdurige samenwerking op het vlak van leesbevordering. Gezien de verontrustende resultaten in peilingen en internationaal vergelijkend onderzoek naar begrijpend lezen en leesmotivatie bij kinderen en jongeren in Vlaanderen wil de Vlaamse Regering tot 2030 een inhaalbeweging realiseren door alle krachten te bun-

delen, talrijke initiatieven op te zetten en in te zetten op o.a. kinderen en jongeren die vandaag amper of helemaal niet lezen. Bijzondere aandacht gaat onder meer naar kleuters, kinderen in de buitenschoolse opvang en leerlingen van het technisch en het beroepsonderwijs.

vriendenvoorhetlezen.be

5 TIPS DE LEESMICROBE VERSPREIDEN? ZO KRIJG JE JE COLLEGA'S MEE

Voel je je wel eens alleen als pleitbezorger van boeken en lezen? Wat doe je als niet iedereen even enthousiast of gemotiveerd is? Iedereen Leest verzamelde deze tips op basis van haar ervaringen tijdens de begeleiding van diverse trajecten Lezen op School.

1 Gezamenlijke visie

Maak er een 'samen'-verhaal van. Doe dat in eerste instantie door werk te maken van een visie die gedragen wordt door het hele team. Hang bijvoorbeeld de vraag 'Waarom is lezen belangrijk voor jou?' op in de leraarskamer en laat de collega's er post-its onder kleven met hun persoonlijke antwoord. Gebruik die input om je visie vorm te geven en stel die nadien ook zo voor. Zorg ervoor dat de visie duidelijk zichtbaar is op school, bijvoorbeeld door een woordwolk met de belangrijkste kernwoorden op te hangen.

---

2 Kernteam met collega's uit elke graad

In team werken gaat altijd beter dan alleen. Probeer dan ook een kernteam op te richten met minstens drie collega's uit verschillende graden. Jullie kunnen dan samen acties op poten zetten en het beleid mee vorm geven. Door ervoor te zorgen dat er vanuit elke graad iemand deelneemt, neem je ook al een stukje weerstand weg: je weet op voorhand beter waar elke graad tegenaan loopt of wat de moeilijkheden op dat moment zijn.

---

3 Mandaat van de directie

Ben jij de (enige) trekker op school als het aankomt op boeken en lezen? Probeer dan samen met je directie af te spreken dat ze regelmatig wijst op jouw mandaat als boekenjuf/boekenmeester, zodat jij het gevoel hebt dat je dingen kan en mag vragen aan collega's. De directie moet ook regelmatig mee het belang van lezen en de trekker hierin onderstrepen, maar ook de verantwoordelijkheid van elk teamlid benadrukken.

---

4 Altijd tijd voor boeken

Maak tijd voor boeken tijdens elk gezamenlijk moment. Staat er een personeelsvergadering gepland? Start dan met enkele boekentips. Wordt er een mail uitgestuurd naar het hele team? Zet er dan een leuk gedicht bij om voor te lezen in de klas. Organiseren jullie een pedagogische studiedag? Maak dan ruimte om met elkaar uit te wisselen over toffe manieren om met boeken aan de slag te gaan in de klas.

---

5 Bij elkaar in de klas

Het kan een beetje spannend zijn in het begin, maar het werkt echt: ga bij elkaar in de klas kijken! Dit zorgt ervoor dat je op voorhand ook al eens (opnieuw) nadenkt over wat je zoal doet met boeken/lezen. Je kan dan nadien met elkaar even napraten en van gedachten wisselen. Ook als directie loont het de moeite om af en toe eens een stukje les mee te pikken en hier een goede gewoonte van te maken.

BOEKENTIPS VAN DE JURY

LEESJE & WURM

Een groot en kleurrijk leesgroeiboek dat kinderen en volwassenen uitnodigt om op zoek te gaan naar leesbeesten én naar beeldreferenties van bekende kinder- en jeugdboeken. Leesje en Wurm zijn heel verschillende lezers. Leesje is energiek en gulzig. Ze zet haar tanden in elk verhaal dat ze tegenkomt. Wurm is een bedachtzame, wat tragere lezer. Hij proeft van elk woord. Het is heerlijk om samen met Leesje en Wurm je tanden te zetten in nog veel meer mooie boeken!

Leesje & Wurm | Siska Goeminne en Frank Daenen | De Eenhoorn | ISBN 9789462916289
€ 19,95 | Vanaf 3 jaar

ZO MAAK JE EEN LEZER

Een speelse en overzichtelijke inblik in het leesleven van een kind. Twee experts van de New York Times Book Review geven toegankelijke tips en handige handvaten per leeftijdsfase, in het Nederlands bijgestaan door Iedereen Leest. Een onmisbare gids voor iedereen die kinderen aan het lezen wil brengen. Op een positieve en laagdrempelige manier delen de auteurs hun ervaringen. Een vlot leesbaar boek voor elke leerkracht die meer inzicht wil krijgen in het leesproces van kinderen en jongeren.

Zo maak je een lezer | Pamela Paul en Maria Russo | Pelckmans | ISBN 9789464012347
€ 20 | Voor de leerkracht

BLAD IN DE WIND

Met dit boek neem je je leerlingen mee op een beeldende leesreis. Een krant wordt gedrukt en verspreid. En dat op een bijzondere manier. Zo worden sommige pagina's door de wind meegenomen en worden ze doorheen het prentenboek een poetsdoek, tochtstrip, bootje of hoedje. Heerlijk hoe ook de illustraties uitnodigen tot kijken, ontdekken, voelen ... en de lezer meenemen op de reis die de krant maakt.

Blad in de wind | María Laura Díaz Domínguez en José Sanabria | Tiptoe Print
ISBN 9789463880558 | € 17 | Vanaf 4 jaar

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVERS

WIE SPRINGT OP EN NEER

Moed, trots en verwondering of woede, onrust en vrees... Die gevoelens kennen we allemaal. Maar weten we wat die gevoelens in hun vrije tijd doen? Een warm en fantasievol prentenboek met prachtige potloodtekeningen, dat kinderen en leerkrachten uitnodigt om na te denken en te praten over gevoelens en onze persoonlijke belevingswereld.

Wie springt op en neer | Tina Oziewicz en Aleksandra Zajac | Lannoo
ISBN 9789401483001 | € 16,99 | Vanaf 5 jaar

HET MYSTERIE VAN DE FARAO

Een spannend historisch avonturenverhaal over twee kinderen die in 1922 naar Egypte gaan om een mysterieus pakketje te brengen naar het graf van Toetanchamon. In 2022 is het 100 jaar geleden dat het graf van Toetanchamon werd ontdekt en dit boek laat de kinderen kennismaken met die geschiedenis. Het pakketje vormt de sleutel tot een verhaal over de farao en zijn vloek.

Het mysterie van de farao | Emma Carroll
KokBoekencentrum | ISBN 9789026625190
€ 16,99 | Vanaf 10 jaar

EEN VERSJE OP DE TAART

Dit boek moet elke kleuterjuf in de klas hebben. Een dikke bundel vol lieve en stoute, vrolijke en minder vrolijke versjes voor alle belangrijke momenten in een schooljaar. Of voor elke dag, want niets leuker toch dan elke dag een gedichtje! Elk kind houdt van rijmpjes en versjes.

Een versje op de taart | Mieke Van Hooft en Marijn van der Wateren | Clavis
ISBN 978904489647 | € 24,95 | Vanaf 4 jaar

LAUREAAT

Sofie De Pauw

SCHOOL: directeur op GO! basisschool GAAF! in Aalst

FAVORIETE KINDERBOEK: *Oorlogswinter*, Jan Terlouw, Lemniscaat

‘EEN VERHAAL VAN DRANG EN DWANG’

Een directeur die het leesonderwijs in haar school laat floreren? Zo iemand is Sofie De Pauw. Ze zorgt voor het zaad en het water zodat leerkrachten kunnen groeien. Want, zo zegt ze zelf, de basis voor elk veranderingsproces zijn goede omstandigheden.

‘GAAF! is een kleinschalige basisschool die veel leerlingen uit de buurt rekruteert. De grote meerderheid van hen is indicatorleerling en heeft een andere thuistaal. Dat speelt uiteraard mee in ons verhaal: het is er eentje van drang en dwang.’

‘Drie jaar geleden ruilde ik het zesde leerjaar in voor de directeursstoel. Toen zagen we ook dat onze cijfers voor begrijpend lezen niet goed waren. Dat was de dwang. De sterke drang kwam erbij doordat we zelf voelden dat onze leerlingen nood hadden aan uitdagend leesmateriaal. We zagen ook dat we ouders moesten betrekken en ondersteunen bij het lezen en voorlezen.’

GROTE VERANDERINGEN

‘Op die drie jaar is er al veel veranderd. We voerden eerst Kwartiermakers in en maakten werk van leuke boekenhoeken in de klassen. De klasbibliotheken werden aangevuld en geactualiseerd met boeken die we op bijscholingen getipt kregen. Leerkrachten weten ook dat er altijd budget is voor boeken.’

‘Leerkrachten weten dat er altijd budget is voor boeken.’

‘We weten nu ook beter wat een goed boek is. Vlakke verhalen zonder climax één keer voorlezen in de kleuterklas? Dat is verleden tijd. Nu vertellen we het verhaal verschillende keren in dezelfde week. De leerkrachten gaan steeds dieper graven en het verhaal uitbouwen met de leerlingen. Als we nu boeken aankopen is die verhaallijn dus belangrijk, maar ook de context moet rijk zijn en leerlingen moeten zich in het verhaal kunnen herkennen. **Een zo breed mogelijk aanbod, daar gaan we voor.**’

SLEUTELS ALS RODE DRAAD

‘Vorig schooljaar kregen we de kans om in het nascholingsstrajecttraject Sleutels voor effectief begrijpend lezen en luisteren met het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO) van de KU

Leuven te stappen. Sindsdien hebben we ook een kernteam Begrijpend lezen. Er zit een collega uit het kleuterteam in, samen met twee leerkrachten uit team lager. Ik ben er ook bij betrokken omdat het zo’n belangrijke focus voor de school is. We hebben al heel hard gewerkt aan die sleutels. **De vijf sleutels leven hier, ze hangen in alle klassen en zijn de rode draad van ons leesonderwijs.**’

‘Onze focussleutels zijn strategie, instructie en interactie. De leerkrachten staan model en verwoorden de eigen denkprocessen. Ook als ze een verhaal voorlezen en er bijvoorbeeld een moeilijk woord opduikt. Tot het derde leerjaar doet de leerkracht voor, vanaf het vierde proberen leerlingen zelf. Vanaf dan zetten we ook in op een tekst kunnen samenvat-

ten. Uit de resultaten van OVSG, de onderwijsvereniging van steden en gemeenten, zagen we immers dat leerlingen moeite hadden om de hoofdgedachte uit een tekst te halen. We reiken verschillende systemen aan om dat te doen. Dat is waar we nu in het traject zitten.'

OP DE PLANK: INTERACTIE

'Vanaf volgend schooljaar nemen we de sleutel interactie erbij. Dat houdt het spreken over teksten met de leerkracht en de medeleerlingen in. Leerkrachten hebben nood aan input over welke werkvormen daarvoor mogelijk zijn. De eerste pedagogische studiedag zullen we daaraan besteden. We gaan ook onze methodes screenen: zitten er genoeg instructielessen in? Moeten we bepaalde lessen, zeker tot en met het derde leerjaar, niet vervangen? Matchen de lessen met de sleutels?'

'Ik volg nu ook de masterclass 'Volop Taal, 7 didactische principes voor taalonderwijs in de basisschool' van het CTO. Het gelijknamige boek is trouwens een echte aanrader. Op die manier komt er nog meer input binnen. En merk ik dat er nog veel werk op de plank ligt voor de andere domeinen van taal.'

SAMEN STERK

'We werken samen met het **buurtcomité** van onze wijk om de school als ontmoetingsplaats in te richten. Vrijwilligers van vzw **Broeiklas** verzorgen de huiswerkbegeleiding hier op school. Kansarme leerlingen van wie de ouders aangeven dat ze het moeilijk vinden om hen te begeleiden, zijn er welkom.'

'Ook bibliotheek **Utopia** in Aalst is een belangrijke partner. Ik heb me opgegeven als brugfiguur om samen met de ouders van leerlingen van het eerste leerjaar een bezoek te brengen. Centrum voor basiseducatie **Ligo** is dan weer een instantie die

inzet op het meer geletterd maken van ouders. Weten ze niet goed hoe de agenda werkt of krijgen ze de app van Smart-school niet geïnstalleerd? Dan komt er iemand van Ligo naar school om te helpen.'

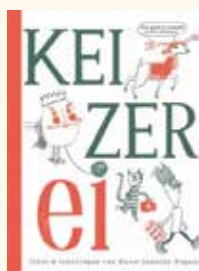
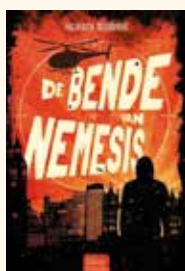
'Elk jaar werken we ook samen met **onze secundaire school** tijdens de Poëzieweek of de Voorleesweek. Zo was er vorige week een poëziewandeling voor de kleuters, uitgewerkt door het vijfde en zesde middelbaar. Het is een fijne symbiose.'

VOOR DE BOOT ZWEMMEN

'Deze nominatie door collega's vind ik fijn en waardevol. Voor mij is het evident dat ik de mogelijkheden voor goed leesonderwijs creëer. Maar het is ook de verdienste van het team. Ik bots niet op weerstand. Integendeel. We hebben een heel gedreven team met enkele sterke gangmakers, die wel eens voor de boot durven zwemmen. Dat is een echte zegen.'

IN DE BOEKENKAST VAN DIRECTEUR SOFIE

LESTIPS VAN SOFIE

OP ELK BOEK EEN QR-CODE

'Onze nog prille schoolbib bevat boeken die geschikt zijn voor meerdere klassen. Ze staan in de leraarskamer en collega's kunnen ze daar ontlenuen. Op elk boek plakt een QR-code die leidt naar een online pagina waar leerkrachten kunnen noteren wat ze met het boek gedaan hebben. Zo krijgen we een inspiratiebank binnen de school.'

MAAK LEZEN COSY EN LEUK

'Op onze speelplaats staat een **leesboom**. Die kleden we met de Poëzieweek aan met gedichten. Tijdens Jeugdboekenmaand hangen we er dan weer kaften van boeken in. Er is ook een bank rond gemaakt zodat je tegen de boomstam kan leunen en lezen. We hebben ook een **bolderkar**, een mobiele schoolbibliotheek die tijdens de speeltijd naar buiten wordt getrokken. Dan kan er spontaan gelezen worden in de rustige zone van de speelplaats.'

BOEKEN IN DE KUKER OP JE BUREAU

'Ook in mijn bureau staan boeken in de kijker. Het zijn titels die me nauw aan het hart liggen. *Zo maak je een lezer* van Pamela Paul staat ertussen, net als *Volop taal* van het CTO en Simon Sineks *Start with Why*. Ik ben fan van zijn inspirerende leiderschapsideeën.'

VISUALISEER JE PLANNEN

'In de leraarskamer staan **inspiratiemappen** die het kernteam gemaakt heeft rond de verschillende sleutels van begrijpend lezen. Zoeken leerkrachten ideeën, dan zijn die dus nooit veraf. We hebben hier ook onze **stoefmuur** waar leerkrachten hun goede praktijkvoorbeelden kunnen hangen, om uitwisseling en elkaar inspireren te bevorderen. Het **schoolontwikkelingsplan**, leesbeleid inclusief, wordt hier ook gevisualiseerd voor iedereen. Wat kunnen we afvinken? Wat moet bijgestuurd worden? Waar zijn we mee bezig? Ik vind het belangrijk dat die instrumenten leven en dat iedereen een zicht heeft op waar we staan.'

VERTELTASSEN VOOR KLEUTERS

'In de kleuterklassen gaan er verteltassen met boeken mee naar huis. Daar zitten materialen in zoals een knuffelbeer, een schriftje waarin de ouders hun ervaringen kunnen delen, samen met het boek en een lijst met voorleestips. Bij elke verteltas hoort ook een doebox met creatief materiaal en wie-, waar- en waarom-vragen om met dat boek aan de slag te gaan.'

NETWERK LEZEN OP SCHOOL. DOE JE MEE?

Een boeiende leesplek of een bijzondere bibliotheek bezoeken? Een workshop met een schrijver of dichter volgen? Ervaringen uitwisselen en leren van elkaars klaspraktijken? Op de inspiratie- en ontmoetingsdagen van het Netwerk Lezen op School kan het allemaal!

De netwerkdagen zijn gratis, soms online, en staan open voor leerkrachten van kleuter- en lager onderwijs die willen werken

met boeken, in en buiten de klas. Weinig of veel ervaring, er is voor elk wat wils!

CANON Cultuurcel en Iedereen Leest organiseren 3 of 4 keer per schooljaar een netwerkmoment. Neem zo vaak je wil deel.

cultuurkuur.be/lezenopschool

SAMEN MET DE BIB WERKEN AAN LEESMOTIVATIE

Aangepaste openingsuren. Maandelijksse bibbezoeken. Een methodiek die leesplezier naar de klas brengt. Er gebeuren duidelijk mooie dingen als een bib en een school de handen in elkaar slaan.

De bibliotheek van Poperinge en het leesteam van Vrije Basisschool De Zonnewijzer in Reningelst haalden de banden aan naar aanleiding van een leesbevorderingsproject van Hogeschool Vives. 'We wilden graag aan leesmotivatie werken zodat leerlingen uit zichzelf weer vaker naar een boek grijpen', zegt juf Anneleen Coene. 'Als leerlingen het lezen steeds links laten liggen, dan wordt begrijpend lezen een struikelblok. Bij leren komt immers veel lezen kijken.'

RUIMERE OPENINGSUREN

Samen met de bib probeert de school de leesmotivatie te vergroten. Het bibfiliaal van Reningelst paste al de openingsuren aan. 'Zo kunnen we nu op dinsdagnamiddag maandelijks met alle klassen een half uurtje naar de bib gaan', vertelt Anneleen. 'De leerlingen kiezen er boeken die ze meenemen naar de klas en naar huis. Zo leert elke leerling de bib en de mogelijkheden ervan kennen.'

'Ouders die zelf nooit lezen, leerlingen die het thuis nooit zien, zouden de stap naar de bib anders nooit zetten.'

'Gewoon de kans bieden om regelmatig naar de bib te gaan, heeft al een positief effect', merkt Anneleen. 'Meer leerlingen gaan na schooltijd ook zelf, want op dinsdag is de bib nu ook na de schooluren open. Ouders die zelf nooit lezen, leerlingen die het thuis nooit zien, zouden de stap naar de bib anders nooit zetten.'

KAFTEN SPREKEN MEER AAN DAN RUGGEN

In de bib kiest elke leerling vanuit zijn eigen interesse. 'We dringen niets op, maar gaan wel in gesprek als een leerling alleen naar strips grijpt. Vaak komt dat omdat ze niet weten dat er ook iets anders bestaat.' Net daarom heeft bib Poperinge samen met Anneleen en haar collega's een methodiek rond boekenkoffers uitgewerkt en uitgetest, het Boekenproeven.

'Daarmee tonen we de leerlingen welke boeken er allemaal zijn. Soms is hun wereldje op dat vlak klein. De bib zorgt voor een koffer vol verschillende soorten boeken, die we dan in de klas openleggen op de tafels. Leerlingen zien de hele kافت, wat meer aanspreekt dan alleen de rug. Ze kunnen de boeken vastnemen, erin kijken, ze rangschikken, er drie uitkiezen ... Voor elke leeftijd zijn er andere boeken, werkvormen en spelletjes.'

PRATEN HELPT

In het begin van het schooljaar gaan de leerkrachten eerst 'boekenproeven' in de eigen klasbib. 'Het maakt leerlingen echt warm om te lezen. Nadien geven we ze altijd ruim de tijd om lekker lang met hun neus in de boeken te zitten. De boeken gaan ook mee naar huis. We spreken dan af tegen wanneer er eentje uit is. Dan bespreken we het ook effectief met elkaar. Daarvoor hebben we van de bib praatkaartjes gekregen.'

Het persoonlijke contact dat de leerkrachten met de bibmedewerkers opbouwden, maakt het gemakkelijker om vragen te stellen. Anneleen: 'Soms neemt de bibliothecaris boeken mee vanuit Poperinge. Als een leerling in een reeks bezig is bijvoorbeeld. Hebben we een project over auto's of sprookjes, dan inspireren ze ons en vullen ze onze thematafel. Handig. En het maakt de stap om binnen te springen en iets te vragen kleiner. Voor leerlingen én leerkrachten.'

BOEKENTIPS VAN DE JURY

WAT IS ER EIGENLIJK MET JOU GEBEURD?

Geen klassiek leesboek, maar een ontroerende graphic novel. Het verhaal gaat over Janne. Zij krijgt af en toe opmerkingen over haar gewicht, ook op school, en Janne voelt er zich slecht door. Ze gaat vaker snoepen en zondert zich af. Haar ouders hebben een voorstel: voor elke kilo die ze afvalt, krijgt ze geld. Janne wil dit wel proberen, maar het plan draait niet uit zoals gehoopt. Een gevoelige strip over vriendschap, ouderliefde en de moed om jezelf te zijn.

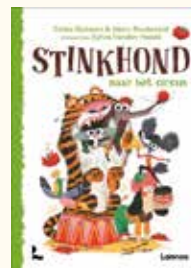
Wat is er eigenlijk met jou gebeurd?
Jenny Jordahl | Luitingh-Sijthoff
ISBN 9789024597697 | € 19,99 | Vanaf 11 jaar

WONDERKONIJN 2: DE DRAKENPAREL

Strips zijn een heel geslaagde tool voor leesbevordering: vaak krijg je ook minder enthousiaste kinderen met de juiste strip op het leesschip. Wonderkonijn gaat nog een stapje verder: dit zijn strips waar je slimmer van wordt. In een heerlijke en humoristische hybride van fictie en non-fictie ontdek je samen met Kenny Keutelaar de zeven wereldwonderen (of waren het er nu acht?).

Wonderkonijn 2: De drakenparel
Kim Crabeels en Emma Thyssen
Pelckmans | ISBN 9789464013320 | € 8
Vanaf 7 jaar

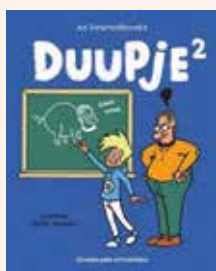

STINKHOND NAAR HET CIRCUS

Waanzinnig grappig en aandoenlijk verhaal. Elk hoofdstuk is een rollercoaster waarin Stinkhond en Plattekat de meest doldwaze avonturen meemaken. Deze keer in het circus. Maar het is geen gewoon circus! Naast de prachtige en ondersteunende prenten mogen we de nieuwe protagonisten niet vergeten: Dombi de olifant en Eenzame tijger.

Stinkhond naar het circus | Colas Gutman en Marc Boutavant | Lannoo
ISBN 9789401481571 | € 11,99 | Vanaf 6 jaar

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVERS

DUUPJE 2

Na het succes van de eerste verhalenbundel kon een opvolger met nieuwe dagboekverhaaltjes van deze guitige kwajongen niet uitblijven. De 10-jarige Pieter-Jan Dubois wordt opnieuw maar al te vaak de dupe van zijn hilarische en avontuurlijke ideeën of het slachtoffer van zijn speelse kinderlogica. Maar zoals Bonneke altijd zegt: 'Eigenlijk heeft hij een hart van goud.'

Duupje 2 | An Swartenbroekx en Dieter Steenhaut | Standaard Uitgeverij
ISBN 9789002274794 | € 13,99 | Vanaf 7 jaar

TOEN EEN TAK MIJ TIKTE

Een prachtige (voorlees) bundel over bossen en bomen en hun impact op de omgeving. Riet Wille verzamelde bosverhalen uit verschillende culturen en wisselt af met gedichten boordevol leuke woordspelingen. Bos+ maakte een gratis lespakket (te vinden op eenhoorn.be) om actief met het boek in de klas aan de slag te gaan, en de wonderde wereld van bomen en natuur samen talig te ontdekken.

Toen een tak mij tikte | Riet Wille en An Candaale | De Eenhoorn
ISBN 9789462915749 | € 24,95 | Vanaf 7 jaar

DE GROTE ONDERBROEKENROOF

Kennen jullie het Koninklijk Museum voor Onderbroeken al? Met de sexy sectie grote-oma-onderbroeken en de ridderzaal vol harnasjes met slechts een klein streepje roest. Oh, moord en brand, iemand stal Mona Lisa's slipje van kant! Een humoristische, daverende en ritmische speurtocht op rijm met knipogen, hongerige muisjes en slipgevaar: warmer dan thermisch ondergoed aanbevolen voor lezers vanaf 6 jaar.

De grote onderbroekenroof | Kim Crabeels en Melvin | Pelckmans | ISBN 9789463832595
€ 15 | Vanaf 6 jaar

HOE GEBRUIK JE DEZE KAARTEN?

zie ommezijde

LEESBOEK

Leeskaart

Wil jij je leerlingen functioneel leesvaardig maken?

Investeer dan in leesplezier, want leerlingen die graag lezen, lezen meer en worden betere lezers. Uitstekend leesonderwijs vraagt een hoge betrokkenheid van de leerkracht én de leerling bij het leesproces..

Deze 7 leeskaarten helpen je om de boekensmaak van jouw klas in beeld te brengen. Experimenteer een jaar met de leeskaarten en observeer de effecten in jouw klas!

HOE KAN JE WERKEN?

- Laat de leerlingen kiezen wat ze willen lezen uit een ruim gevarieerd boekenaanbod.
- Na het lezen noteert de leerling zijn leeservaring op het onderste deel van de leeskaart. Hij knipt de kaart in twee en steekt het onderste deel in het boek dat terug naar de boekenhoek gaat. Je kan ook kiezen om alle kaarten (per genre) op te hangen of er een slinger van te maken. Daarna maak je met de leeskaarten tijd voor leesbevorderende boekenpraatjes!
- De leerling mag het boek aanraden aan een klasgenoot, vriend(in), ouder(s), leerkracht... Daarvoor vult hij de postkaart (het bovenste deel) in en geeft ze aan de juiste persoon. Die mag het boek lezen en bewaart de kaart.

Stimuleer leesplezier!

TIPS VOOR LEESZWAKKE EN/OF WEINIG GEMOTIVEERDE LEZERS:

- Boeken geselecteerd met de vijfvingertest hebben het meeste kans op een succeservaring omdat ze een faalervaring voorkomen en autonomie geven aan je leerlingen.
- Dagelijks lezen heeft meer effect dan af en toe vrij lezen. Plan elke dag 15 minuten leestijd in je klas.
- Leestijd 's ochtends kan niet meer afgenomen worden.
- Na de speeltijd vrij lezen brengt rust in een klas waar veel ruzie wordt gemaakt.
- Geef leerlingen de kans om te praten over hun boek. Enthousiasme en passie werken aanstekelijk.
- Een leerling mag stoppen in een boek.
- Lees voor uit gemakkelijke en dunne boeken en stop op een spannend moment. Geef vervolgens het boek aan een leerling om verder te lezen.
- Motiveer elke leerling tot lezen en blijf zoeken naar het juiste leesmateriaal tot een leerling leest.
- Gebruik de kaarten voor een individueel gesprek en/of een klasgesprek.
- Bespreek na enkele kaarten welk genre henzelf of de klas heeft aangesproken zodat ze zichzelf ook eens uitdagen in een ander genre.
- Daag leerlingen uit om nieuwe genres te lezen. Doe aan boekpromotie!

Geef het goede voorbeeld en lees zelf ook!

Bedacht en ontworpen door: Heidi Desmet (GO), Steven DeLaet (OVSG), Elke De Swert, Brunhilde Foulon (AHOVOKS), Bart Masquillier (Katholiek Onderwijs Vlaanderen) en Saskia Timmermans (lerarenopleiding Orléans) onder begeleiding van Daniëlle Daniels en Dirk Terryn.

LEESKAART LEESBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

CANON
CULTUURBOEK

LEESERVARING LEESBOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

DOEBOEK

Leeskaart

STRIP

Leeskaart

LEESKAART DOEBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

CANON
CULTUURSEL

LEESERVARING DOEBOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

LEESKAART STRIP

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

CANON
CULTUURSEL

LEESERVARING STRIP

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

LEESKAART GEDICHTENBUNDEL

ZIN OM TE LEZEN?

Titel: .....
Auteur: .....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam: .....
Klas: .....

CANON
CULTUURGEEL

LEESKAART PRENTENBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel: .....
Auteur: .....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam: .....
Klas: .....

CANON
CULTUURGEEL

LEESERVARING GEDICHTENBUNDEL

Titel: .....
Auteur: .....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

LEESERVARING PRENTENBOEK

Titel: .....
Auteur: .....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

PRENTTENBOEK

Leeskaart

GEDICHTTENBUNDEL

Leeskaart

LEESKAART TIJDSCHRIFT & KRANT

ZIN OM TE LEZEN?

Titel: .....
Auteur: .....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam: .....
Klas: .....

CANON
CULTUURGEL

LEESKAART INFORMATIEF BOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel: .....
Auteur: .....

GENIET!

Zet hier je handtekening

CANON
CULTUURGEL

LEESERVARING TIJDSCHRIFT & KRANT

Titel: .....
Auteur: .....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

LEESERVARING INFORMATIEF BOEK

Titel: .....
Auteur: .....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

INFORMATIEF BOEK

Leeskaart

TIJDSCHRIFT & KRANT

Leeskaart

BOEKENTIPS VAN DE JURY

KLEURENBUFFET

Een doeboek vol originele, creatieve opdrachten. Lynn Bruggeman verstaat de kunst om met heel uiteenlopende materialen aan de slag te gaan en jong en oud stap voor stap naar bijzonder mooie eindresultaten te leiden. Dit boek kan je op school gebruiken bij de uitwerking van vakoverschrijdende opdrachten. De resultaten zijn niet alleen geschikt voor een kleine tentoonstelling, maar nodigen kinderen ook uit om er een verhaal rond te vertellen.

Kleurenbuffet | Lynn Bruggeman
De Eenhoorn | ISBN 9789462916272 | € 27,50
Vanaf 6 jaar

VRIEND

'Een ode aan de vriendschap' luidde de kop op het kinderboekenfestival KABAAL 22. Cliché, hoor ik je denken. Niets is minder waar! De verbeeldingsrijke illustraties passen perfect bij de ongecompliceerde met fantasie doorspekte taal. Je dwaalt in een feeëriek wereld, een verademing in deze onheilspellende tijd. Vriend is een aanstekelijk en hartverwarmend prentenboek over een olifant en een zebra die al hun hele leven beste vrienden zijn.

Vriend | Stefan Boonen en Jan Van Lierde Pelckmans | ISBN 9789464015867 | € 17,50
Vanaf 3 jaar

REKENEN VOOR JE LEVEN

Dit is een ideaal boek voor in de wiskundeles! Je volgt een klas die in opstand komt omdat ze de wiskundelessen saai vindt. De meester en de juf gooien het over een andere boeg. Vanaf nu lossen ze wiskundige vragen op die te maken hebben met het leven van de leerlingen. Is plassen onder de douche goed voor het milieu? Hoe kan je wiskunde gebruiken om (nog) beter te voetballen? Tussen de verhalen staan ook strips, recepten en weetjes.

Rekenen voor je leven | Edward van de Vendel, Ionica Smeets en Floor de Goede Nieuwezijds | ISBN 9789057125188 | € 18,95
Vanaf 10 jaar

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVERS

(S)TOVERIJ MET FRIETEN 2 DE GEEST VAN HET NEVELBOS

Een superspannend en erg geestig verhaal waar kinderen in meegezogen worden. Hoofdpersoonage Mona beleeft allerlei avonturen. Alles begint bij de telefoon van oma Fried, die vraagt of ze wil invallen in een toneelstuk om het meisje te vervangen dat de Boself zou spelen...

(S)toverij met frieten 2. De geest van het nevelbos | Marc de Bel | VBK – Houtekiet
ISBN 9789089245007 | € 17,99 | Vanaf 10 jaar

DE KLEINE PRINS

Een schitterende herinterpretatie van het tijdloze verhaal van *De kleine prins*. Over hoe je groot kan worden zonder het kind in jezelf te verliezen. Ga met de gratis lesteps op eenhoorn.be aan de slag om een eigen planeet te ontwerpen, verschillende versies van het verhaal te vergelijken en zelfs te filosoferen over vriendschap en afscheid nemen.

De kleine prins | Agnès de Lestrade en Valeria Docampo | De Eenhoorn
ISBN 9789462913622 | € 18,95 | Vanaf 6 jaar

HET BEEST VAN BUCKINGHAM PALACE

De nieuwe David Walliams! Leesplezier verzekerd. Londen ligt in puin. Prins Alfred, een ziekelijke 12-jarige jongen, weet niets over het leven buiten Buckingham Palace. Maar dan gebeuren er vreemde dingen binnen de muren van het paleis. Wat is dat voor iets gruwelijks dat 's nachts door de gangen dwaalt? Als Alfreds geliefde moeder, de koningin, wordt opgesloten in de Tower of Londen, moet de prins al zijn moed bijeenrapen om niet alleen haar te redden, maar ook ... de wereld!

Het beest van Buckingham Palace
David Walliams | Clavis | ISBN 9789044839142
€ 21,95 | Vanaf 10 jaar

GENOMINEERD

Fried'1 Witters

SCHOOL: juf in het derde leerjaar op Vrije Basisschool De Ark in Wilrijk
FAVORIEETE KINDERBOEK: *Iep*, Joke van Leeuwen, Querido

‘MIJN ZOTTIGHEID ZORGT ERVOOR DAT ZE GRAAG LEZEN’

De verkoper van de Wilrijkse boekhandel weet telkens weer welk boek juf Fried'1 in haar klas voorleest. Want dan komen ouders vragen om het op een verjaardagslijst te zetten. En als een meisje zich met carnaval verkleedt in Viegeltje uit *Iep*, dan smelt haar hart. Het stokpaardje van boekenjuf Fried'1? Je raadt het al: voorlezen.

‘In deze klas en in deze tijd merk ik dat leerlingen graag hebben dat ik voorlees. Even in een heel andere wereld kunnen vertoeven, doet hun deugd. Ik stimuleer graag hun fantasie zodat ze aan de realiteit kunnen ontsnappen. Je voelt dat leerlingen dat tegenwoordig nodig hebben.’

‘Net daarom bracht ik tijdens de coronacrisis ook boeken en cd's van Het Geluidshuis rond bij anderstalige leerlingen. Dat stimuleerde hen. Hadden ze een boek uit, dan stopten ze het in mijn brievenbus met een briefje erbij. Met mijn bakfiets leverde ik dan een nieuwe lading.’

‘ZE KENDEN ALLE SPROOKJES’

‘Ik heb tot voor kort altijd in het tweede leerjaar gestaan. Daar las ik elke vrijdagavond uit een sprookjesboek voor. Zo kenden de leerlingen op het einde van het schooljaar alle sprookjes. Nu, in het derde, lees ik een ‘vogeltjesverhaal’ voor uit het boek *Geluk voor kinderen* van Leo Bormans. Zo gaan ze op het einde van de week telkens **gelukkig naar huis.**’

‘Ik probeer in het begin van het schooljaar ook ouders te overtuigen om voor te lezen en naar de bib te gaan. Sommige leerlingen in mijn klas doen immers een heel weekend niets. Dan kan een boek toch een fijne vluchtroute vormen.’

LEESKANSEN CREËREN

‘Op maandag, dinsdag en donderdag lezen de leerlingen thuis als huiswerk tien minuten in een zelfgekozen boek. Zo zie je dat ze **snel vooruitgaan**. We hebben ook het Kwartierlezen, het hoekenwerk rond lezen, de taalspelletjes die aansluiten bij de spellingslessen, het duolezen ... De themaboekjes voor wereldoriëntatie heb ik vernieuwd met actuele teksten die geschikt zijn voor studerend lezen. Weer een leeskans erbij.’

‘Lezen we iets van Beatrix Potter in de klas, dan vertel ik ook over die schrijfster. Hoe ze van de natuur hield, hoe ze stukken van Engeland opkocht om te beschermen. Verder komen al mijn taken rond begrijpend lezen of gedichten uit boeken uit de klas. Die boeken zitten dan in een bak waaruit

de leerlingen kunnen kiezen voor bijvoorbeeld het kwartieren. Welke titels mogen uit de bak, welke moeten erin blijven? Dat kiezen de leerlingen samen met mij. Heel regelmatig wisselen we. En vullen we aan.’

‘Soms lijken leeshoekenwerken te veel gestolen momenten. Ik zou het fijn vinden als er een beetje meer tijd kon vrijgemaakt worden voor verhalen, gedichten, fantaseren.’

SCHOOL- ÉN KLASBIB

'Ik reorganiseerde mijn klas vorige zomer met een echt grote boekenhoek, alles met gerecycleerd materiaal. In onze klasbib probeer ik vooral op variatie in te zetten. Als een leerling een thema of boek vindt waarin hij zichzelf kan verliezen, dan is ie vertrokken. Ik vind het heel bizar hoe je kan sturen als leerkracht, hoe je leerlingen daarin stappen kan laten zetten.'

'Maak het gezellig thuis, lees met een lampje of een beetje stiekem onder de lakens: dat probeer ik hun ook mee te geven.'

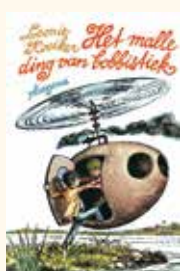
DRUK WEGHALEN

'Mijn droomschool zou de druk van de schouders van de leerlingen moeten halen. Ik sta elk jaar te kijken van wat leerlingen allemaal moeten zien binnen een schooljaar. Soms lijkt het leeshoekenwerken te veel gestolen momenten. Ik zou het fijn vinden als er een beetje meer tijd kon vrijgemaakt worden voor verhalen, gedichten, fantaseren.'

LESTIP VAN FRIED'L

Boekendorp Lillo is een gezellige boekenverkoop in de zomer. Een aanrader om nieuw leesvoer in te slaan tegen een prijsje.

IN DE BOEKENKAST VAN JUF FRIED'L

BOEKEN ALS IJSBREKER EN AFLEIDING

Een ziekenhuisschool? Het is een omgeving die best onbekend is. Juf Hanne Corluy geeft een inktijk in haar klaslokaal en werkdag. Boeken hebben er een speciale plek.

WAAR ZIJN WE TERECHTGEKOMEN, HANNE?

'In De Leerexpert Ziekenhuisschool op de pediatrie-afdeling van het Koningin Paola Kinderziekenhuis. Samen met twee collega's geef ik hier les aan kinderen van 2,5 tot 18 jaar. Dat gebeurt individueel op de kamer of in groepjes in ons leslokaal. Er is ook een ziekenhuisschool op de psychiatrische afdeling en op de pediatrie in het UZA, het Universitair Ziekenhuis Antwerpen. Daar staat een ander team.'

JOUW LEERLINGEN ZIJN ZIEK. HOE PAK JE DAN HET LEREN AAN?

'De meesten zijn hier niet zo lang, gemiddeld twee à drie dagen. Ook chronisch zieke kinderen, die regelmatig naar het ziekenhuis komen, ondersteunen we met schoolse taken of ze krijgen van ons een aangepast aanbod. Als wat oudere kinderen hier langer verblijven, dan gaan we in overleg met de thuishooschool, het medisch-therapeutisch team en partners als Bednet. Samen focussen we op het welbevinden en streven we ernaar om de leerachterstand te beperken.'

HOE PASSEN BOEKEN IN JULLIE DAGELIJKSE WERKING?

'Ik gebruik heel vaak boeken en verhalen. Het zijn ideale ijsbrekers, zeker bij kleuters die angstig zijn. Vaak stelt een verhaal hen op het gemak. Als ik kom kennismaken en als zoveelste onbekende op de kamer kom, dan is een boek dus een fijne binnenkomer én een goede inleiding voor een activiteit. We vertellen ook verhalen in het snoezellokaal.'

WAARAAN MOET JE EXTRA AANDACHT BESTEDEN ALS JE BOEKEN IN EEN ZIEKENHUIS INZET?

'Dat zijn vooral praktische dingen. We hebben bijvoorbeeld een aantal boeken versneden zodat we die konden lamineren. Zo zijn ze afwasbaar, wat belangrijk is bij besmettelijke ziektes. Ook van die gezellige stoffen leestentjes kunnen hier niet.'

HOE KIES JE DIE BOEKEN EN VERHALEN?

'We werken themagebonden, zoals in de meeste kleuterklassen. Denk aan de lente of bouwen. Even vaak ga ik op mijn buikgevoel af. Staan er veel dino's in de kamer? Dan pak ik een boek over dino's. Of ik vraag even aan de ouders waar de interesses van het kind liggen. Soms komen ze onze klas binnen en pakken ze zelf een boek. Vooral bij de jongere kinderen zetten we boeken in om voor te lezen.'

'We hebben wel boeken over ziekzijn, maar meestal kiezen we bewust voor andere onderwerpen om de aandacht van dat ziekzijn weg te nemen. Zo kunnen de kinderen even wegdromen en fantaseren. En geven we de ouders de tijd om op adem te komen.'

HELPT HET OOK OM HUN ZIEKTE BESPREEKBAAR TE MAKEN?

'Dat is meer een taak voor de pedagogen van het ziekenhuis. Hun speellokaal heeft ook veel boeken. Met een zoekboek leiden ze een kind bijvoorbeeld af als het geprikt moet worden. Of ze bereiden een kindje met een verhaal voor op een scan of narcose. De ziekte uitleggen met een boek zal meer op een oncologie-afdeling gebeuren. Dat is een andere context, waarin kinderen langdurig worden opgenomen. Wij proberen vooral voorbij de ziekte te kijken en de kinderen vanuit schoolse doelen te entertainen.'

ZO ZIET EEN SCHOOLDAG IN DE ZIEKENHUISSCHOLEN ERUIT

Hanne: 'We beginnen elke schooldag met een briefing, samen met de verpleging en de pedagogen. Dan horen we welke kinderen er zijn, of ze naar de klas mogen komen of in hun kamer moeten blijven wegens een besmettelijke ziekte. Ook andere relevante info zoals een taalbarrière komt aan bod. Verder spreken we af wie wanneer kan komen. Dat hangt onder meer af van onderzoeken. Soms voelt een kind zich ook gewoon te ziek.'

'Nadien hebben we klassikale momenten met maximaal zes leerlingen of gaan we op de kamer langs met een individueel aanbod. Op drukke dagen zien we vijftien leerlingen. Soms zijn het er maar acht of liggen er veel baby's, en die zien wij niet natuurlijk.'

VAN TROOST TOT EMPATHIE: DE HELENDE KRACHT VAN BOEKEN

Alles verandert voortdurend en er komen elke dag heel wat uitdagingen op je leerlingen af. Hoe ga je daarmee om als leerkracht? Hoe helpen boeken om emoties en moeilijke gebeurtenissen bespreekbaar te maken of zelfs te verzachten? Margot Vandingenen van Iedereen Leest geeft vijf tips voor een empathisch klasklimaat en hoe boeken daarin een rol kunnen spelen. Concrete voorbeelden? Marita Vermeulen deelt een fijne selectie boeken die troost bieden in woord en beeld.

5 TIPS VOOR EEN EMPATHISCH KLASKLIMAAT

MARGOT VANDINGENEN, educatief medewerker bij Iedereen Leest

1 Stel vragen

Je weet nooit zeker hoe iemand anders zich voelt. Je kan er dus beter specifiek naar vragen in plaats van zelf te bestempen wat een leerling voelt, ervaart of meemaakt bij het (voor)lezen van een boek. Bijvoorbeeld als een leerling emotioneel wordt als je samen praat over wat er in het boek gebeurt of over wat een personage doet of meemaakt. Maak ruimte en een veilige omgeving voor een gesprek en het praten over gevoelens. Boeken kunnen helpen om moeilijke onderwerpen zoals zich niet goed in zijn vel voelen of zich alleen voelen, bespreekbaar te maken. Zeg niet: 'Ik begrijp dat dit je boos maakt.' Vraag: 'Kan je me helpen begrijpen hoe jij dit ervaart?' Geef het goede voorbeeld door verbindend te reageren. Het is vooral belangrijk dat je je als leerkracht zelf empathisch opstelt. Jij bent een rolmodel voor je leerlingen, dus *lead by example*: geef zelf het goede voorbeeld.

2 Oefen verschillende standpunten

Stel een mogelijke conflictsituatie voorop tussen twee personen (A en B). Verdeel de klas in twee en vraag de ene groep na te denken over wat persoon A zou kunnen voelen/doen/zeggen en de andere groep doet hetzelfde voor persoon B. Na een tiental minuten vraag je de leerlingen om nu het perspectief van de andere persoon te bespreken. Nadien overleg je wat er is uitgekomen. Dit kan je ook doen met personages uit een boek te werken. Helden- en schurkenrollen dienen zich daar perfect voor. Wie is de held? Wie is de schurk? En is dat altijd zo eenduidig? Hebben helden ook schurkenstreken? En sommige schurken een klein hartje? Verschillende perspectieven leren hanteren kan leerlingen anders leren kijken en oordelen.

3 Creëer een dankbaarheidscultuur

Dankbaarheid en empathie hangen nauw samen. Zorg ervoor dat je een dankbaarheidscultuur in de klas en op school aanmoedigt. Dat doe je simpelweg door in de eerste plaats zelf leerlingen te bedanken. Ga niet uit van evidenties, maar bekrachtig positieve en constructieve acties van leerlingen. Waardeer kleine gebaren, laat een kans niet liggen als je iets opmerkt. En geef boeken en verhalen daar een rol in.

4 Breek buiten de klasmuren

Om empathie te ontwikkelen bij je leerlingen is het belangrijk dat ze in aanraking komen met verschillende mensen en verschillende verhalen. Ook als die ver van hen af lijken te staan. Probeer daarom contact te leggen met iemand van buiten de klasmuren. Daarvoor hoef je nog niet per se naar buiten. Je kan ook via Google Hangout of Skype ver 'reizen'. Of laat leerlingen brieven schrijven met leerlingen uit een ander land. En ook via boeken en verhalen laat je leerlingen reizen in hun hoofd en kennismaken met een grotere en/of andere wereld dan hun eigen leef- of klaswereld.

5 Vertel verschillende verhalen

Sta eens stil bij de verhalen die je vertelt, de boeken in de klas en de personages die aan bod komen tijdens de les. Is het een gevarieerde selectie? Komen er jongens en meisjes, westerse en niet-westerse culturen, kinderen met en zonder een beperking aan bod? Boeken kunnen leerlingen helpen om een inclusieve kijk op de wereld te ontwikkelen. Boeken en verhalen kunnen leerlingen ook herkenning, kracht of troost bieden. .

EDUCATIEVE HANDLEIDING

Meer tips en inspiratie vind je in de educatieve handleiding *Wij begrijpen elkaar. Empathie ontwikkelen via boeken*. De handleiding bevat onder meer emotiekaartjes die helpen om gevoelens te benoemen, en empathiekaartjes voor verschillende leeftijdsgroepen. Empathiekaartjes zijn kaartjes met op de ene kant de cover van een boek en op de andere kant een gebeurtenis uit het verhaal waarin leerlingen zich moeten inleven, samen met een aantal richtvragen.

jeugdboekenmaand.be/op-school

TROOST IN WOORDEN EN BEELDEN

MARITA VERMEULEN, uitgever bij De Eenhoorn, illustratiecoach vanuit Galerie Magiek. 'Nu en voor altijd zot van boeken'

'Onze samenleving lijkt jaar na jaar harder te worden, woorden klinken scherper, gebaren worden ruwer. Leerkrachten ondervinden dit elke dag binnen hun klasgroep en scholengemeenschap. Ze gaan op zoek naar manieren om de empathie en het moreel kompas van leerlingen aan te scherpen, om hen te helpen om stil te staan bij hun eigen emoties en die van anderen. Leerkrachten zien de leerlingen en helpen hen om zichzelf en anderen te zien. Boeken kunnen bruggen maken tussen mensen, boeken kunnen woorden aanreiken om emoties op te diepen en troost uit te spreken.'

HARTVERSCHEUREND MOOI

Hoe het voelt om veel te vroeg te moeten loslaten, lees je in *Klein verhaal met een hart* van Pieter Gaudesaboos en Elvis Peeters. Een zwangere vrouw voelt de hartenklop van haar kind en beseft dat in haar leven geen plaats is voor twee. Zij maakt zich op om sterk genoeg te zijn om haar kind te schenken aan ouders die het met open armen zullen verwelkomen. Ze staat zichzelf toe om te hopen op die dag, later, wanneer dat kind haar terug wil vinden: 'Op die dag word je voor mij geboren.' Pieter Gaudesaboos zorgde voor een spannende vormgeving met heel veel ruimte voor de spaarzame woorden en kleine beelden. De bijna witte pagina's benadrukken de eenzaamheid van de vrouw en laten tot de lezer doordringen voor welke hartverscheurende keuze ze staat. Je hapt naar adem als je bij de pagina's uitkomt die volkomen leeg zijn, op dat ene woordje na: 'Alleen'. Laat leerlingen dit boek lezen als het grootste liefdesverhaal dat het is.

LEREN LOSLATEN

De wind en wij van Kristof Devos en Claudia Jong vertelt op een weergaloze manier hoe kinderen het leven induiken. Ze verschijnen echter niet zonder bagage, nee, ze arriveren met een tot de rand gevuld koffertje. Ze zijn al iemand. De volwassen figuur in dit boek leert van het kind hoe hij haar moet beschermen, hoe hij moet spelen en hoe hij moet loslaten. Dat loslaten doet pijn, dat ervaart elke opvoeder. Leerkrachten moeten leerlingen laten gaan nadat ze een schooljaar lang hebben geprobeerd om hen samen te brengen in een hechte en veilige groep. Wie samen met leerlingen naar de prenten in dit boek kijkt, zal ondervinden dat ze precies weten waar dit over gaat. Ze kennen de pijn van het loslaten, maar dat belet hen niet om (vrij)moedig hun eigen pad te volgen.

WE VINDEN ELKAAR IN WAT WE OOIET DEELDEN

De titel *Warme melk met honing* van Frank Daenen roept meteen knusheid, warmte en een veilig gevoel op. En dat is precies wat Grote en Kleine Beer dag na dag bij elkaar vinden. Maar op een dag is Grote Beer er niet meer. Kleine Beer begrijpt het niet, het ritme van het leven is hem nog vreemd, hij had plannen, veel plannen, maar daar maakte Grote Beer altijd deel van uit. 'Kleine Beer is verdrietig. Zijn buik doet er pijn van.' Ook al voelt Kleine Beer zich op dat moment alleen, hij is het niet. Frank Daenen toont in warme beelden dat Kleine Beer omringd wordt door bezorgde vrienden die zich uitsloven om hem weer bij het leven van alledag te betrekken. En dat lukt zodra Kleine Beer beseft dat hij door in beweging te komen, door te lachen, te eten en te drinken overal stukjes van Grote Beer terugvindt, waardoor die dicht bij hem blijft.

GROOT VAN VERDRIET

De jongen op het dak van Aline Sax en Sassafras De Bruyn vertelt hoe het leven lijkt stil te vallen als je overvallen wordt door een onvatbaar verdriet. De jongen in dit verhaal verblijft sinds de dood van zijn zusje op het dak. Hoog boven de dingen van alle dag, los van de ontwrichtende onvoorspelbaarheid die met elke ontmoeting gepaard gaat. 'De jongen heeft genoeg gevoeld. Voor de rest van zijn leven.' Maar ook als je zelf stil staat, blijft alles om je heen bewegen. Je kunt even onzichtbaar blijven, maar gaandeweg gaan mensen je weer zien en oogcontact maken. Ze kijken in jouw ziel en jij kijkt in die van hen. De auteur en de illustrator beschrijven hoe de pogingen van de jongen om zich aan alles te onttrekken mislukken. Hij bestaat, hij kijkt, hij beleeft en ... hij groeit.

VANDAAG BIJTEN WE IN HET LEVEN

In *Opa Astronaut* van Brigitte Minne en Leen Huysmans sluipt de dood door opa's ziekte akelig dichtbij. De volwassenen focussen meteen op het aftakelingsproces en de nakende dood, ze staan krom van verdriet. Hoofdfiguur Tess focust na de eerste schok op het nu, op vandaag. Opa is er nog, elke minuut telt, elke gedeelde ervaring is een cadeau. Ze besluit opa's grote wens in vervulling te laten gaan en hem een reis naar de ruimte te gunnen. Ze kan dat niet alleen, ze heeft haar vrienden en familie nodig om haar grote plan te realiseren. Prachtig wordt beschreven hoe de volwassenen loskomen uit hun cocon van verdriet en voluit meegaan in het grote avontuur van Tess en opa. Leen Huysmans geeft de energie en levensvreugde weer in krachtige penseelstreken en heldere kleuren. Een boek waarin naast verdriet plaats is voor plezier en vooral voor heel veel liefde.

LAAT KINDEREN MEELEVEN

'Auteurs en illustratoren weten dat we kinderen geen veiligheid bieden door hen af te schermen van de ups en downs van het leven van alledag. Ze tonen via hun verhalen dat kinderen gelijkwaardige partners zijn in vreugde en verdriet, ze tonen dat kinderen *meeleven*.'

'Ik koos voor boeken die niet alleen troost bieden door de beleving in woord en beeld, maar ook door de schoonheid van prachtige prenten en krachtige of subtiele woorden. Het zijn niet toevallig boeken van auteurs en illustratoren die ook als mens sterk in het leven staan en via hun boeken, workshops en lezingen troost, kracht en mededogen doorgeven aan leerlingen én aan leerkrachten.'

BOEKENTIPS VAN DE JURY

WAAR DIENT HET VOOR?

Een heerlijk kleurrijk en fantasierijk prentenboek dat vragen stelt en kinderen uitdaagt om anders te kijken. In dit boek staat verwondering voorop. Het legt voorwerpen, natuurverschijnselen en zelfs taal op een grappige en speelse manier onder de loep. Het schept plezier in pertinente vragen stellen over vanzelfsprekendheden én nodigt daarbij meteen ook uit om goed te kijken door de bijzondere illustraties.

Waar dient het voor? | José Maria Vieira Mendes en Madalena Matoso | Tiptoe Print
ISBN 9789463880572 | € 18,5 | Vanaf 5 jaar

GEWOON MIKE

In het hoofd van Mike is het chaos. Dat heeft hij van geen vreemde. Thuis probeert mama wat structuur te brengen in het gezin door overal kattenbelletjes te hangen. Zijn papa komt na vijf jaar in Australië terug naar zijn gezin. Hij mist snel de ruimte en de vrijheid, maar geniet wel van het hervonden contact met zijn kinderen. Een leuk verhaal (deel twee) over een lieve, gevoelige jongen die steeds in de problemen komt omdat hij een hoofd als een vergiet heeft.

Gewoon Mike | Marijke Umans | De Eenhoorn
ISBN 9789462916241 | € 15,95 | Vanaf 8 jaar

LATER ALS IK GROOT BEN

Een meisje fantaseert over wat ze later, als ze groot is, allemaal wil doen. Geen alledaagse wensen, maar stoere, gedurfde plannen. Bij de leuk rijmende tekst van Bette Westera zijn de illustraties van Mattias De Leeuw een lust voor het oog: overal prettige details en prachtige vondsten, die de tekst met veel verbeelding ondersteunen.

Later als ik groot ben | Bette Westera en Mattias De Leeuw | Lannoo
ISBN 9789401476430 | € 15,99 | Vanaf 3 jaar

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVERS

HET GROTE GROEIBOEK VAN VOS EN HAAS

Een fantastisch dik boek om voor te lezen of zelf te lezen. Negen verhalen om samen met je leerlingen in te duiken! Vos en Haas vergezellen al meer dan twintig jaar beginnende lezers op hun eerste leesavonturen. In een eenvoudige maar spitsvondige taal vertelt Sylvia Vanden Heede grappige avonturen. De speelse tekeningen van Thé-Tjong Khing brengen Vos en Haas en hun wereld tot leven.

Het grote groeiboek van Vos en Haas
Sylvia Vanden Heede en Thé-Tjong Khing
Lannoo | ISBN 9789401483 | € 25,99
Vanaf 6 jaar

VAN ARTHUR VOOR ZEB

Dit kleurrijke prentenboek vertelt op subtiële en hartverwarmende manier een verhaal over vriendschap en liefde. Wat dit boek bijzonder maakt, is de ongedwongen manier waarop die liefde, die toevallig tussen twee jongens is, op ontroerende wijze wordt verbeeld. Dit prentenboek, dat vertaald is door auteur en dichter Pim Lammers, is ideaal voor gesprekken met kinderen over vriendschap, LGBTQIA+-liefde en diversiteit.

Van Arthur voor Zeb | Vincent X. Kirsch
Luitingh-Sijthoff | ISBN 9789024598
€ 15,99 | Vanaf 5 jaar

SPRANKEL HOOP: DE DIKKE BERTHA-BOM

Een nieuwe reeks voor 9-jarigen met geïllustreerde en hilarische avonturen van een superheld ... in opleiding. Per ongeluk kunnen vliegen, prompt naar een superheldenschool gestuurd worden en voor je ook maar één les hebt gehad, de wereld moeten redden van Baron Spuugert Brakenslijm Vol Snotproppen? Dat kan alleen Mark Tijsmans verzinnen – of was het Mark Mathijs?

Sprankel Hoop: De Dikke Bertha-bom
Mark Tijsmans | Pelckmans
ISBN 9789464015218 | € 16,50 | Vanaf 9 jaar

GENOMINEERD

Birgid Decleyn

SCHOOL: directeur op GO! basisschool Pistache in Brussel

FAVORIETE KINDERBOEK: *Het uur nul*, Dirk Bracke, Davidsfonds

‘WE MAKEN HET NEDERLANDS POPULAIR MET VERHALEN DIE AANSPREKEN’

Als kind hield ze van boeken op rijm. De zinnen van *Pinkeltje* kan ze nog aanvullen. Birgid-de-tiener was dan weer een boekenverslindster *pur sang*. En sinds ze directeur van basisschool Pistache is, staat het op elk rapport en wordt het op elk oudercontact gezegd: leerlingen moeten lezen, lezen, lezen. Als ouder moet je voorlezen, voorlezen, voorlezen.

Verscholen achter een statige gevel in Schaarbeek schuilt basisschool Pistache. Nog even, want binnenkort verhuist de school naar een nieuw gebouw. De inhoudelijke speerpunten blijven dezelfde, verzekert directeur Birgid: het omarmen van de meertaligheid van de leerlingen en van de boeken en verhalen die daarbij helpen.

MEERTALIGHEID IS EEN TROEF

‘Onderzoek leert dat lezen en voorlezen heel belangrijk zijn voor de taalontwikkeling van leerlingen. Daar zetten we dus erg op in. Lees voor, zing, praat, breng taal binnen in je eigen thuistaal: dat is onze boodschap aan ouders. Wij geven hun het advies om het Nederlands te omarmen en de tv en tablets in het Nederlands te zetten. Maar zelf spreken, voorlezen, zingen? Dat doen ze het best in hun eigen taal.’

‘Lees voor, zing, praat, breng taal binnen in je eigen thuistaal: dat is onze boodschap aan ouders.’

‘Met allerlei acties proberen we die boodschap door te geven. Op *klasse.be* vonden we flyers in de verschillende thuistalen die uitleggen waarom lezen zo belangrijk is. Die deelden we uit tijdens een boekenruilactie die we organiseerden en waaraan ook de Schaarbeekse bib meewerkte. De dynamiek die ik toen onder de ouders zag, was fenomenaal.’

STERKE MIX VAN BOEKEN EN METHODE

‘We zien **meertaligheid** als iets positiefs dat de leerlingen **helpt om hun begrip van het Nederlands te versterken**. Ook boeken en verhalen vormen een meerwaarde om die taal bij de leerlingen binnen te brengen. Elke klas heeft een gezellige boekenhoek en we hebben ook een goed gevulde schoolbibliotheek waar leerkrachten en leerlingen uit kunnen putten. Onze leerlingen gaan ook maandelijks naar bib Sophia. Het aanbod aan boeken is dus enorm groot, gevarieerd en wisselt regelmatig.’

‘Eerst probeerden we elke taalles vanuit een boek te laten ver trekken. De inspectie vond het mooi en nobel wat we deden, maar het spreken en schrijven, de productieve domeinen van taal dus, kwamen niet voldoende uit de verf. Daarom hebben we nu toch een methode gekozen, die het evenwicht voor ons bewaakt. Daarnaast blijven de boeken wel belangrijk.’

‘Een werkgroep lezen helpt sinds vorig jaar om zo’n sterke mix van methode en literatuur te verkrijgen. We schreven samen het leesbeleid voor onze school. Onze personeelsvergaderingen gingen over lezen en boeken. Pedagogische studiedagen draaiden rond boekenpromotie en **interactief voorlezen**. Dit

jaar hebben we voor begrijpend lezen onze eigen superhelden gemaakt van de leesstrategieën. Het doel bepalen? Dat is een superheld geworden die een pijl afschiet.'

KANSEN GRUPPEN

'De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en Onderwijscentrum Brussel (OCB) lanceerden het project Leesrijk Brussel om in scholen aan een rijkere leesomgeving te werken. Daar zijn we ingestapt. Via de VGC mogen we nu ook voor 2000 euro aan boeken uitgeven. Hoe goed is dat? We bekijken samen met de leerkrachten hoe we de boekenhoeken in de klas kunnen versterken. In die subsidie zitten ook twee leesmeubels. Een ervan zullen we aan de ingang van de school zetten, zodat ouders er boeken kunnen uitlenen. Dat idee moet **de stap kleiner maken om naar de echte bib te gaan.**'

'Toneellezen prikkelt de leerlingen, zodat hun technisch lezen en leesmotivatie echt vooruitsnellen.'

'Wat er op onze todo-lijst staat? De uitbouw van een **thuisbib**, boekenruilkasten aan de schoolpoort, een buitenbib, het breed en divers aanbod aan boeken bewaken. Het ABC-huis is ons voorbeeld daarbij. Bij de uitbouw van de nieuwe bibliotheek tot een gezellige leesplek willen we bovendien de zesde leerjaren betrekken. Daar zitten immers zoveel leerkanalen in: sorteren, alfabetiseren ... Misschien kunnen ouders daar ook een rol in gaan spelen?'

OOK OUDERS STIMULEREN

'We evalueren via de AVI's. Die genormeerde testen dienen vooral om te zien waar wij, als leerkrachten, nog beter kunnen helpen. We kijken ook **naar de smaakontwikkeling en de leesmotivatie**. Daarover houden we leesgesprekjes met de leerlingen. In het eerste leerjaar komt er nog wel een punt op het rapport, omdat we bijna moeten van de ouders. Ze willen echt weten of het goed of minder goed gaat. We zouden dat liever niet doen. Daarom schakelen we vanaf het tweede leerjaar over op een waardering waarin we spreken over de leeshouding. Zo informeren we ouders of en hoe hun kind plezier beleeft aan het lezen, hoe het soms nog moeilijk is om een keuze te maken.'

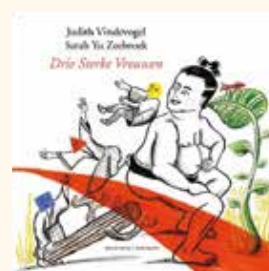
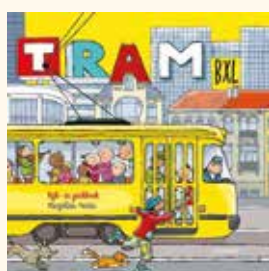
'We hebben nog veel werk om ouders te overtuigen van het feit dat voorlezen niet alleen leuk, maar ook nuttig is. Het is de gemakkelijkste manier om hun kinderen talig te stimuleren. We plannen daarom workshops over lezen, praten erover tijdens oudercontacten, ik plak 10 tips over voorlezen in de agenda ... In de kleuterklassen proberen we het met leestassen. Daarin zitten onder meer meertalige boekjes die weke-

lijks mee naar huis gaan. Zo horen **anderstalige leerlingen het verhaal al eens in de thuistaal, als een soort preteaching.**'

'We dienden ook een aanvraag in voor een samenwerking met het Huis van het Kind. Omdat niet elke leerling thuis de mogelijkheid heeft om te lezen, zouden vrijwilligers ondersteuning bieden bij het voorlezen thuis. Een **leescafé binnen de schoolmuren** opstarten, is nog zo'n droom. Dat moet een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders worden om samen te lezen, te praten over boeken, boeken te promoten, te ruilen. Alles om het leesvuur aan te wakkeren dus, ook bij ouders.'

IN DE BOEKENKAST VAN DIRECTEUR BIRGID

LESTIPS VAN BIRGID

GREJ OF THE DAY

'Begrijpend lezen integreren en evalueren we via de actualiteit (Karrewiet bijvoorbeeld), WO-thema's of de *Grej of the day*. *Grej* is Zweeds voor "ding". Het is dus het ding van de dag. Dat systeem van een Zweedse leerkracht triggert de leerlingen door een vraag te stellen. Wat is geel en krom? Een stukje kaas? Een banaan? De maan? Ze denken er thuis over na, bespreken het met de ouders. Uiteindelijk komen alle mogelijke antwoorden samen in de klas. Dan geeft ook de leerkracht zijn antwoord en maakt die er een korte les met een test begrijpend lezen over.'

grejoftheday.nl

LEESKLAS MET TONEELLEZEN

'In onze vrijblijvende naschoolse huiswerkklass zijn we begonnen met toneellezen. De leerlingen kiezen daarbij een rol en lezen om de beurt hun stuk tekst voor. Dat werkt zo motiverend dat leerkrachten het nu ook in hun lessen opnemen. Daarom investeren we ook in nieuwe boeken over toneellezen. We kochten net een pakket voor het tweede leerjaar aan. Bij toneellezen komt alles kijken: intonatie, woordbegrip ... Het prikkelt de leerlingen, zodat hun technisch lezen en leesmotivatie echt vooruitsnellen.'

KIES EEN FOCUS VOOR JE AANKOOPBELEID

'Als we boeken aankopen, focussen we ons op diversiteit. Dit jaar kopen we vooral binnen het thema LGBTQIA+ aan. Al leggen we niet alleen daar de nadruk op. Het boek moet ook een leuk verhaal brengen natuurlijk. Maar veel boeken zijn nog heel klassiek én blank.'

Op **Cultuurkuur** vind je tal van **cultuurpartners** die een project op maat van je school begeleiden. Je vindt er ook **de ideale activiteit** voor jouw klas. Op school of op locatie, van theatervoorstelling tot filmworkshop, van kleuter- tot hoger onderwijs.

INTERACTIEF VOORLEZEN

Wat is interactief voorlezen?

Interactief voorlezen is een belangrijke didactische aanpak binnen een krachtig lees- en taalonderwijs. De klemtoon ligt op **rijke talige interacties met de leerlingen** tijdens het voorlezen, onder meer door vragen te stellen. Zo worden leerlingen nauw betrokken bij het voorlezen en doen ze actief mee. Door als leerkracht en als schoolteam vanaf de kleuterschool en doorheen de lagere school hierop in te zetten, bied je je leerlingen tal van rijke kansen om hun lees- en taalvaardigheid en hun leesmotivatie te versterken.

zo basisscholen stappen vanaf september 2023 in een **tweejaarig traject** rond interactief voorlezen als bouwsteen voor een krachtig lees- en taalbeleid op school, met focus op de derde kleuterklas en de eerste graad van het lager onderwijs. Dit traject kadert binnen **Vrienden voor het Lezen** (zie p. 17). Iedereen leest coördineert de schooltrajecten en brengt de expertise samen in een lerend netwerk van school- en bibliotheekmedewerkers. Dit in nauwe samenwerking met de onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren van UGent. In het schooljaar 2023-2024 start een nieuwe groep scholen.

Creatief taaldenken

Voor Vrije Basisschool De Mozaïek in Gent is interactief voorlezen een belangrijke component in hun lees- en taalbeleid. Het maakt hun **klaspraktijk (taal)rijker**. Juf Hannah Van den Hende en juf Annelies De Man vertellen hoe ze interactief voorlezen toepassen in hun derde kleuterklas:

‘Interactief voorlezen neemt een grote plaats in bij ons omdat wij co-teaching doen. Wij vullen elkaar eigenlijk constant aan. Het is ook gewoon rijk. Ik stel luidop een vraag, Annelies tekent de vraag al uit, we zoeken samen het antwoord, er is altijd interactie. En ook met de kleuters. We denken met de kleuters na. En daar gaan wij dan zelf heel veel lichaamstaal bij gebruiken, de leerlingen gebruiken, illustraties, materiaal ... We gaan er van alles bij gebruiken om te maken dat de inhoud van het boek meer wordt dan enkel gewoon de prenten en de tekst die bij het boek staat.’

‘Je komt dingen tegen in boeken waar je zelf niet zou over nadenken, waardoor het zo rijk is. Je daagt jezelf ook uit. En elkaar. Je gaat creatief denken en zet de leerlingen aan tot creatief denken. Taaldenken. En **zo raak je veel verder dan als je gewoon thema's zou uitwerken puur uit de realiteit.**’

‘Als we met boeken werken, brengen we een hele wereld binnen, een nieuwe wereld. Een noodzakelijke wereld om te leren kennen. (...) En daarbij lokken we vooral taal uit in bijhorende activiteiten. Het is die taal gekoppeld aan denken die maakt dat de wereld van die leerlingen ruimer wordt.’

Bekijk het filmpje op cultuurkuur.be/interactiefvoorlezen.

‘IK HAAL MIJN TRUKENDOOS BOVEN OM ELKE LEERLING AAN HET LEZEN TE KRIJGEN’

Een supermeester. Een leerkracht die moeizame lezers niet lost. Iemand vol gekke leesideeën. Volgens de ouders van de leerlingen van gemeentelijke basisschool De Hazensprong in Haasrode beantwoordt meester Kristof Vogelaers aan al die omschrijvingen. Dat vraagt om uitleg.

WAAR LIGT DE KLEMTON VAN JE AANPAK, KRISTOF?

‘Mijn leerlingen zitten in het tweede leerjaar. Ze hebben wel al leren lezen, maar hebben weinig besef van het boekenaanbod. Daarom wil ik hen laten kennismaken met wat er allemaal in de bib en in de boekenwinkel te vinden is.’

WAT DOE JE OM DAT TE BEREIKEN?

‘Vroeger gingen we elke maand naar de plaatselijke bib. Met corona kon dat niet meer en heb ik de boeken naar de klas gebracht. Ik stel nu maandelijks zelf een boekenbox samen vol reeksen, verschillende soorten boeken en diverse niveaus. Voor de klas heb ik een uitleensysteem gemaakt: op de boekenkast hangen de kaften van de boeken in het klein. Kiezen leerlingen er eentje uit, dan schrijven ze er hun naam bij en mag het mee naar huis.’

HOE KIES JE DIE BOEKEN?

‘Ik pols bij de leerlingen, kijk wat er aanslaat, wat in het verleden een succes was. Verder zijn er de leeslijsten van Jeugd-boekenmaand en volg ik bijscholing. Nu, na tien schooljaren, begin ik een goede kijk te krijgen op het betere aanbod voor deze leeftijd.’

‘Voor de spellen die ik bedenk moeten ze samenwerken en elkaar motiveren. Die stimulans stop ik er graag in. Zo wordt lezen geen sleuren meer.’

HOE MAAK JE ZE WARM VOOR BOEKEN?

'Elke nieuwe box betekent een nieuwe boekenmarkt. Dan stallen we de boeken uit, de leerlingen lopen erlangs, ze kijken en lezen erin. Pas dan kiezen ze er eentje. Is het boek uit, dan stoppen ze een briefje met hun 'boekenlike' in mijn brievenbus. Hoe meer likes een boek krijgt, hoe meer kans het maakt om in onze top vijf terecht te komen. Die stal ik als een Bookflix uit aan het raam. Zo weten de leerlingen wat er leeft, wat populair is en ontdekken ze weer nieuwe boeken die ze willen verkennen.'

VOLGENS DE OUDERS WERKEN OOK JE LEESPELLETJES ERG MOTIVEREND.

'Dat is fijn om te horen. Ik organiseer bijvoorbeeld een zoek-de- schat-spel. Dan vertel ik de leerlingen dat ik een leesschat met iets lekkers en een nieuw boek verstopt heb. Op het prikbord hangen een aantal personen, verstopplaatsen en voorwerpen die in de buurt van de schat kunnen liggen. Als leerlingen thuis tien minuten lezen, dan zetten de ouders een handtekening. Elke handtekening brengt een volgende tip om de leesschat te vinden dichterbij. Voor de spellen die ik bedenken moeten ze samenwerken en elkaar motiveren. Die stimulans stop ik er graag in. Zo wordt lezen geen sleuren meer.'

JE LAAT JE LEZERS NIET LOS, ZEGGEN DE OUDERS. HOE GA JE OM MET MOEIZAME LEZERS?

'Je kan niet van elke leerling een fervent lezer maken. Maar voor leerlingen die moeilijk tot lezen komen, haal ik wel mijn trukendoos boven om hen te motiveren, te overtuigen, te laten proeven. Ik zoek samen met hen naar een fijn boek, leer hun de vijfvingertest. Ik probeer rekening te houden met hun leesniveau, maar leesplezier staat voorop. Op oudercontacten geef ik boekentips mee, promoot ik het voorlezen, het samen lezen. En soms helpt een leesbingo waar je de focus legt op lezen op een andere plaats. Het lekker gezellig maken kan wonderen doen.'

WAAROM ZET JE ZO STERK IN OP LEESMOTIVATIE?

'Ik beseft hoe belangrijk een goede leesbasis voor de leerlingen is. Goede lezers komen tot meer ontdekkingen en halen er meer plezier uit. Daar werken we ook op schoolniveau aan. Ik wil me er nog verder in verdiepen en zo nieuwe methodes ontdekken om de uitdaging voor mij en mijn klas te behouden. Want de start van het echte leesplezier, die geef je volgens mij in het tweede leerjaar.'

Met **Kunstkuur** voeg je de kennis van de academie toe aan jouw lerarenteam!

Tijdens een driejarig traject delen een leerkracht en een dko-docent samen de klasvloer. Zo leren beide leerkrachten van elkaar. Als leerkracht breng je je lessen op een meer betekenisvol en hoger niveau. Je vergroot het cultureel bewustzijn en stimuleert de culturele expressie van je leerlingen.

'Vooral onze lessen wereldoriëntatie vanuit een kunstige hoek bekijken is iets wat vroeger niet echt veel gebeurde. Het verwerken van de leerstof op een creatieve manier is vernieuwend en uitdagend voor de leerlingen en leerkrachten. Net als het geregeld samenwerken met verschillende klasgroepen, alsook het verleggen van grenzen voor leerlingen die minder muzisch aangelegd zijn, is een uitdaging. Leerlingen laten geloven in zichzelf en in hun eigen talenten is voor ons de belangrijkste doelstelling. En natuurlijk het overleg tussen beide leerkrachten en het leren van elkaar zorgt ervoor dat je steeds weer tot nieuwe, uitdagende activiteiten komt.'

Griet Portier – Gemeentelijke basisschool Klavertje Vier in Beerst

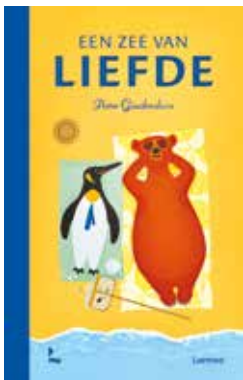
EEN ZEE VAN LIEFDE IN DE KLAS

Een zee van liefde van Pieter Gaudesaboos is de winnaar van de allereerste Boon voor kinder- en jeugdliteratuur. Een primeur voor Vlaanderen, want voor het eerst krijgen kinder- en jeugdboeken hetzelfde gewicht als literatuur voor volwassenen. Auteur en illustrator Pieter Gaudesaboos vertelt over de ontstaansachtergrond en de boodschap van zijn boek. Hoe breng je zo'n warme winnaar bij je leerlingen? Juf Marina ging de uitdaging aan en deelt haar lesteps en ervaringen.

LIEFDE IS LIEFDE

PIETER GAUDESABOOS, illustrator, auteur en vormgever

'Zoals elk jaar vertel ik tijdens Jeugdboekenmaand in scholen en bibliotheken over mijn werk.'

Aan meer dan 5000 kinderen, die in een verscheidenheid van kleur, overtuiging en sociale status een dwarsdoorsnede vormen van onze samenleving, stel ik de drie vragen die mijn vijfjarige dochter me ooit stelde, en die me inspireerden tot het maken van dit boek:

- Wat is liefde?
- Kun je verliefd worden op iemand die helemaal anders is?
- Kun je verliefd worden op iemand die helemaal hetzelfde is?

Sommige kinderen ontwijken mijn blik en lijken wat te twijfelen. Een enkeling voert moedig een pleidooi voor vrijheid en verdraagzaamheid. De stoerste klasgenoten porren hun kameraden in de zij en kijken me daarbij uitdagend aan. In elk van die reacties schemeren de waarden door die deze kinderen, amper zes of zeven jaar, van thuis uit hebben meegereggen.

Als antwoord lees ik hen voor uit *Een zee van liefde*. In dit verhaal steekt een pinguïn de oceaan over met een groot geheim. Hij is verliefd op beer. Die is weliswaar helemaal anders, maar daar trekt de liefde zich niets van aan.

Voor sommige kinderen is dit boek een spiegel. Ze herkennen iets van zichzelf in de figuren. Het bevestigt hen in wie ze zijn of toont hen wat ze kunnen worden. Voor anderen is het een ontmoeting met een onbekende. Iemand die helemaal anders is, maar voor wie ze gaandeweg sympathie krijgen. Iemand die hen leert dat, als we ons de moeite getroosten elkaar te leren kennen, we altijd wel iets zullen ontdekken waarin we op elkaar gelijken.

Op het eind van het verhaal stel ik hun de drie vragen opnieuw. En hier laat de kracht van een goed boek zich voelen. Elke keer opnieuw is de groep al luisterend tot een consensus gekomen. De meningen zijn niet langer verdeeld, de jonge jury heeft haar uitspraak klaar en knikt unaniem nog voor de laatste bladzijde is omgedraaid. Liefde is Liefde.

De wereld waarin deze kinderen opgroeien, lijkt zo veel groter en luider dan die uit mijn eigen jeugd. Dat *iemand graag zien* nog steeds verontwaardiging en agressie uitlokt, blijft moeilijk te bevatten.

Laten we onze kinderen opvoeden met mooie verhalen. Verhalen waarin diversiteit en verdraagzaamheid de norm zijn. Want als we willen dat de tijdgeest over 30 jaar toleranter is (en wie wil dat niet?), dan moeten we onze kinderen nu de boeken aanreiken waarin ze die waarden weerspiegeld zien.'

(Korte versie van de speech uitgesproken tijdens de prijsuitreiking van de Boon)

EEN EVENWAARDIGE BOON VOOR JEUGDLITERATUUR

De Boon is de nieuwe literaire prijs in het Nederlandstalige boekenlandschap, georganiseerd door de Vlaamse overheid en vernoemd naar Louis Paul Boon. Voor deze Vlaamse Boonprijzen komen boeken uit Vlaanderen en Nederland in aanmerking, zowel fictie en non-fictie voor volwassenen als kinder- en jeugdliteratuur. Naast de vakjury kan ook het brede publiek zijn stem uitbrengen. Voor kinder- en jeugdboeken is de Boon meteen de grootste literatuurprijs in ons taalgebied, met Pieter Gaudesaboos als eerste winnaar. In de categorie fictie en non-fictie kozen zowel de vakjury als het publiek voor *Mijn lieve gunsteling* van Marieke Lucas Rijneveld.

deboon.be

5 LESTIPS VAN JUF MARINA

MARINA WATERSCHOOT, juf in het derde leerjaar op Vrije Basisschool Heilige Familie in Berchem:

'Een zee van liefde nodigt echt uit om stil te staan bij de inhoud. Muzisch taalgebruik en drama passen heel goed bij dit boek. De prenten vertellen ook meer dan de tekst op zich. Dat maakt het boeiend om te kijken wat ze toevoegen aan de tekst.'

1 Inleidende activiteit: woordverklaring

- Fonkelen, tintelen of zeulen? Naargelang je klasgroep neem je meer of minder woorden.
- Projecteer de woorden op het bord. Wie iets kan uitleggen of uitbeelden, mag dat doen.
- Of steek de woorden in enveloppen, één envelop per groepje leerlingen. Om de beurt trekken ze een woord en beelden ze het uit of verklaren ze het. Wat niet gekend is, komt op een aparte stapel en leg je klassikaal uit.

2 Drama

- Per twee lezen en spelen de leerlingen een situatie.
- Projecteer de situaties op het bord en laat de leerlingen kiezen. Of ze trekken een kaartje met de situatie die ze moeten spelen.
- **Voorbeelden:**
  - Zwijgend naast elkaar zitten.
  - Je moet iemand een moeilijke boodschap vertellen. Hoe stap je ernaartoe? Hoe begin je te vertellen?
  - Je vertelt een belangrijk geheim. De ander begint er erg mee te lachen.

3 Filosoferen

Mondeling: klasgesprek.

- Wat is liefde?
- Hoe moet een goede vriend(in) zijn?
- Wanneer ben je eenzaam? Of alleen?

4 Toneellezen

- Beer, pinguïn of verteller: verdeel de rollen. De leerlingen lezen hun rol.
- Laat de titel weg. Na het lezen verzinnen de leerlingen een passende titel. Bespreek de zelf verzonden titels.

5 Prenten bekijken en bespreken

Vertel nu het verhaal met de illustraties en het boek. Wat zien de leerlingen? Wat voegen de afbeeldingen toe aan de tekst?

REFLECTIES VAN MARINA'S LEERLINGEN

- Over het verhaal: 'Heel mooi, origineel! Knap dat pinguïn durfde te zeggen dat hij verliefd was. Beer besepte op het einde dat hij ook verliefd was.'
- 'Prachtige tekeningen!' De tekeningen vielen enorm in de smaak. Door de tekeningen kunnen de leerlingen 'lezen' wat niet in de tekst staat: pinguïn maakt zich klaar om naar beer te vertrekken, beer en pinguïn zien samen een vallende ster.
- Een idee van de leerlingen: 'Speel eens met iemand uit de klas die je niet goed kent, zo kan je die toch leren kennen en leuk vinden.'

Beer was het gewoon om alleen te zijn,
maar nu voelde hij zich eenzaam.

Met Pinguïn waren alle plezier en warmte
uit het huis verdwenen.

Een zee van liefde
Pietry Gaudesaboos - uitgeverij Lannoo

AUTEURS IN DE KLAS? DE BESTE LEESPROMOTIE DIE ER IS

Vrije Basisschool Het Palet in Brugge trekt de laatste jaren resoluut de kaart van auteurslezingen. Elke klas heeft er minstens één per schooljaar. 'Het is de beste leespromotie die er is', klinkt het enthousiast bij directeur Inge Versavel en boekenjuf An Mouton.

'Een auteur live in de klas, dat brengt iets teweeg bij de leerlingen. Ze herinneren zich het gezicht van de auteur en **zo blijven de ervaring én het boek beter plakken**', zeggen Inge en An. 'Elke auteur doet zo'n auteurslezing op een eigen manier. Marc de Bel vertelt heerlijk *old school* een verhaal en de leerlingen hangen aan zijn lippen. Andere auteurs hebben iets interactiefs klaar. Frank Daenen laat dan weer een raamtekening achter als souvenir.'

BREED KIEZEN

Ook de leerkrachten zijn enorm enthousiast en worden door de auteurslezingen geprikkeld. Inge, An en de werkgroep Lezen nemen hen de hele organisatie uit handen. 'We maken in het derde trimester de keuze voor het volgende schooljaar en schrijven de **auteurs of illustratoren** aan. Daarbij kiezen we zo breed mogelijk. Soms sluit hun bezoek aan bij Jeugdboekenmaand, bij een actueel thema zoals de klimaatverandering of bij de prioriteit voor dat schooljaar. Toen dat meertaligheid was, hebben we dus meertalige auteurs uitgenodigd. **Volgend jaar focussen we allicht op poëzie.**'

IN KLEINE GROEPEN

Voor de kleuters mikken ze op één auteurslezing. In de lagere school hebben de meeste klassen er elk schooljaar twee. Opvallend: ze zetten geen klassen samen, maar boeken drie of vier lezingen na elkaar. 'Als je elke leerling wilt betrekken, motiveren en aan het woord laten, dan **heeft het geen zin om groepen van zestig te maken**', verklaart Inge die keuze. 'Dan spreek je toch weer alleen de sterke lezers aan.'

Neemt dat dan geen flinke hap uit het budget? 'Klopt, maar bijna alle lezingen worden voor **een stuk gesubsidieerd via Literatuur Vlaanderen**. Dat is voor ons geen vereiste, maar wel mooi meegenomen. Wat we hierin investeren, vloeit soms ook in de vorm van andere kansen terug. Zo mochten we vorig jaar voor 2000 euro boeken in andere talen aanschaffen.'

LAAT HET NAZINDEREN, OOK BIJ OUDERS

'We maken er een gewoonte van om de **boeken van de bezoevende auteur voor de schoolbib aan te kopen**. Zo zijn ze meteen beschikbaar. Reken maar dat ze druk rondgaan.' Ook aan de ouders laat de school weten wie er op bezoek komt. 'Met een knipoog geven we dan bijvoorbeeld **een tip voor onder de kerstboom**. Bij elk oudercontact ligt er bovendien een lijstje leestips klaar. Uiteraard staan daar de boeken van de auteurs op. Zo trekken we de link door en maken we het ouders gemakkelijk om een goed boek te kiezen.'

Zelf een auteur naar je school halen? Op auteurslezingen.be kun je kiezen uit meer dan 400 auteurs uit Vlaanderen. Je kunt selecteren op basis van thema, leeftijd en genre. Bovendien kun je op de website makkelijk contact opnemen met de auteur en je korting van 100 euro aanvragen.

HIER WORDT MET PLEZIER GELEZEN!

10 TIPS VOOR EEN INSPIRERENDE LEESOMGEVING OP JOUW SCHOOL

- 1** Investeer als directie in leesvriendelijke en toegankelijke **leesplekken**, in de school en in de klas. Hoe zichtbaarder en aantrekkelijker, hoe meer leerlingen goesting in lezen zullen hebben. **Betrek leerlingen** bij de inrichting, zodat het ook 'hun plek' wordt.
- 2** Maak met het hele schoolteam voldoende **tijd en ruimte voor leesplezier** in het dagritme. Durf te kiezen voor vaste 'ingeroosterde' leesmomenen waarop leerlingen vrij kunnen lezen of voorgelezen worden. Begin ermee in de kleuterklas en ga er de hele lagerschooltijd mee door. Leesroutines stimuleren de leesattitude van leerlingen en bieden rust en structuur.
- 3** Zorg voor een **divers, aantrekkelijk en hedendaags leesaanbod**. Fictie, kranten, strips, meertalige boeken, prentenboeken, poëzie- en verhalenbundels, informatieve boeken, tijdschriften en waarom ook geen e-boeken, interactieve prentenboeken en andere leesapps? Verleid leerlingen tot lezen door in te spelen op hun leesvoorkeuren.
- 4** Begeleid en vorm **leerkrachten in hun rol als leescoach**, geef ruimte aan opleiding en nascholing.
- 5** Stimuleer leerkrachten om **actief en enthousiasmerend te werken rond het aanbod**. Voorlezen, vrijlezen, tutorlezen, boekdating, samenlezen, ontmoetingen met auteurs, bibliotheekbezoeken, deelnemen aan leesbevorderingscampagnes, Jeugdboekenmaand, Voorleesweek, Poëzieweek... De mogelijkheden om gevarieerd rond lezen te werken zijn oneindig.
- 6** **Begeleid leerlingen** in hun leeservaring, differentieer en ondersteun hen in functie van hun leesmotivatie, interesse en genrevoorkeuren. Laat leerlingen luisteren naar de leesvoorkeuren van leeftijdsgenoten, dat werkt stimulerend. Ook een lezende leerkracht werkt aanstekelijk.
- 7** Maak leerlingen **keuzevaardig** en leer hun kiezen uit het brede aanbod. Reik hun instrumenten aan zoals **boekenzoeker.be** en help hen het boek te kiezen dat het best bij hen past.
- 8** Laat de leerlingen zowel individueel als in groep lezen en praat ook over wat ze hebben gelezen en hoe ze het verhaal hebben beleefd. Maak **tijd voor discussie en leesverwerking**, en dat hoeft niet altijd een boekbespreking te zijn.
- 9** **Werk samen** met de lokale bibliotheek en boekhandelaar of andere organisaties in de buurt van de school. Kijk op **cultuurkuur.be**, zoek een geschikte partner om een leesproject uit te werken en dien je dynamoPROJECT in.
- 10** Investeer in **ouderbetrokkenheid** en maak het leesbeleid op school zichtbaar bij ouders. Ouders of grootouders kunnen komen voorlezen. Stimuleer ook het lezen buiten schooltijd.

DE GELAAGDE BETOVERING VAN HEIKE SOFIA VILLAVICENCIO RAMMELOO

Voor de cover van dit magazine dacht illustrator Heike Sofia Villavicencio Rammeloo terug aan de tijd waarin ze zelf voor de klas stond: met plezier en knus bij elkaar verhalen lezen. Ze schetst een wereld waar boeken en verhalen helemaal door elkaar groeien. Net zoals illustraties en tekst ook verstrengeld zijn en elkaar versterken.

Heike dankt haar prachtige lange naam aan haar geboorteland Peru, waar je als kind de familienaam van beide ouders krijgt. Van kleins af aan drukte ze zich het best uit via tekeningen: 'Ik heb me laten vertellen dat ik als kind allerlei emoties omzette in een eigen beeldtaal. Ik tekende bijvoorbeeld de allerlelijkste portretten van degene op wie ik boos was, om ze dan als "lief" briefje onder de deur te schuiven.' Voor haar is het betoverend wat verhalen kunnen teweegbrengen. 'Vooral het plezier, want dat is voor mij de sleutel tot heel veel!'

DE ZOEKTOCHT NAAR DE DIEPERE LAAG

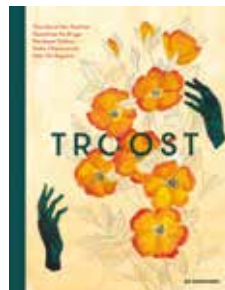
De liefde voor verhalen werd nog groter toen ze na haar studies voor leerkracht kleuteronderwijs een opleiding illustratie begon aan KASK, de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent. Ze ontdekte er een hele nieuwe dimensie in de wereld van prentenboeken. 'Ik zag hoe beide werelden niet apart staan, maar elkaar verrijken. Het prentenboek, het verhaal kreeg een diepere laag, een soort extra bril voor mij als maker. Nog steeds vind ik laagjes en die zoektocht kan ik alleen maar omarmen. Het maakt me enorm nieuwsgierig naar wat er nog ligt.'

EEN WERELD WAAR ALLES KAN EN MAG

Heike begint bij een verhaal, idee, zin of gedachte en gaat dan verder. Soms blijft het even liggen en begint het zich als een klein zaadje in haar gedachten, dromen en dagelijkse momenten te nestelen en te groeien. Dan kan plots een boom, een droom of een persoon haar inspireren. 'Een klein aha-moment en dan ben ik vertrokken: schetsen in boekjes, op losse blaadjes, eigenlijk op alles wat ik op dat moment rond mij kan vinden. Ik noteer ook veel losse woorden om karakters te beschrijven, kleuren te bepalen of gebeurtenissen kort te beschrijven.'

'Het is betoverend wat verhalen kunnen teweegbrengen. Vooral het plezier, want dat is voor mij de sleutel van heel veel!'

Het hoofdpersonage is vaak een kind, zeer realistisch uitgewerkt door de druktechniek die ze gebruikt. 'Het is de toegang van de wereld hier naar de wereld waar alles mag en kan. Soms een beetje eng, maar vooral met veel fantasie, leute en warmte.' Gaandeweg volgt de rest: 'Af en toe knip ik zelfs in mijn tekening of overschilder ze. Zo ontstaan er allerlei lagen in mijn werk.'

HEIKE SOFIA VILLAVICENCIO RAMMELOO IN JE KLAS?

Dat kan! Heike verwent je leerlingen met een knus, spannend of lief verhaal, zeker ook de jongere kleuters. En ze kleurt met hen buiten de lijntjes.

Via auteurslezingen.be kan je Heike en andere auteurs en illustratoren uitnodigen. Je kan bovendien een korting van 100 euro aanvragen.

**AUTEURS
LEZINGEN**

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVERS

DE VERDWENEN STEDEN

De twaalfjarige Sophie is altijd een buitenbeentje geweest. Ze heeft meerdere klassen overgeslagen en vindt weinig aansluiting bij haar oudere klasgenoten. Ook thuis voelt ze zich nooit echt op haar gemak. Hoe dat komt? Sophie is een Telepaat, iemand die gedachten kan lezen. Niemand kent haar geheim, of dat denkt ze tenminste ... *De verdwenen steden* is een fantasyreeks, een aanrader voor alle fans van Harry Potter.

De verdwenen steden | Shannon Messenger Pelckmans | ISBN 9789464291520 | € 19,50
Vanaf 10 jaar

DE TANDENSLAGER

Kaat is een echte Durf-Al-Kampioen. Ze droomt ervan om stuntpiloot te worden en drijft haar ouders stilaan tot waanzin met haar roekeloze stoten. Hoewel ze nergens bang voor is, is er één GROOT probleem ... Kaat heeft een gaatje in haar tand en durft niet naar de tandarts. Het nieuwe verhaal in de rijmreeks van *Tante Teefje* en *De kindervleesfabriek* is andermaal een hilarische rit door een fantasierijk kinderbrein. Kijk- en (voor)leespret gegarandeerd!

De tandenslager | Ruth Verstraeten en Annelies Vandenbosch | Standaard Uitgeverij
ISBN 9789002271144 | € 16,99 | Vanaf 7 jaar

DE DOLLE AVONTUREN VAN KAMIEL DE KAT

Kunnen je leerlingen al een beetje lezen? Dan is dit boek over Kamiel de Kat zeker iets voor hen. Kamiel heeft veel pret. Hij vliegt met een tent, hij slaapt in de tuin en hij helpt een muis. Elke dag is tof! Gedurende dertig jaar schreef en tekende Erwin Moser kinderboeken. Vele werden bekroond met prijzen voor jeugdliteratuur. Hij creëerde in zijn verhalen een bijzondere wereld vol fantasie, vriendschap en humor.

De dolle avonturen van Kamiel de Kat Erwin Moser | Deltas | ISBN 9789044756692
€ 14,95 | Vanaf 6 jaar

LEZEN WAS NOG NOOIT ZO LEUK

Besmet je leerlingen met leesplezier! Ben je op zoek naar een inspirerend taalklimaat in je klas? Naar bijzondere opdrachten om het leesplezier te vergroten? Wil je je leerlingen beter helpen om hun boekensmaak te vinden? Dan is dit het boek dat je zoekt!

Lezen was nog nooit zo leuk | Li Lefébure Clavis | ISBN 9789044844481 | € 24,95
Voor de leerkracht

HET GROTE WATERBOEK

Een fascinerend en geïllustreerd weetjesboek over het belang van water op onze planeet: in de natuur en voor de mens. Vind samen met je leerlingen antwoorden op al jullie vragen over water: stromen er ook ondergrondse rivieren? Hoe werkt waterzuivering? Wanneer krijg je een onweersbui? Waarom moet je water drinken?

Het grote waterboek | Sarah Garré, Marijke Huysmans en Wendy Panders | Lannoo
ISBN 97894014741 | € 16,99 | Vanaf 7 jaar

MUS & KAPITEIN KWAADBAARD KOERS NAAR DE KRAKEN

Dit spannende boek is het vervolg op *Mus & kapitein Kwaadbaard* en *De 5 Slangen*. Mus en haar vrienden gaan op jacht naar een gevaarlijk zeemonster. Een avonturenverhaal waar kinderen dol op zijn. Met grote, sfeervolle illustraties van Linde Faas.

Mus & kapitein Kwaadbaard – Koers naar de Kraken | Kevin Hassing en Linde Faas Luitingh-Sijthoff | ISBN 9789024597239
€ 16,99 | Vanaf 10 jaar

DE UITREIKING

De titel van laureaat Beste Boekenjuf/meester 2022 gaat samen met een boekenpakket voor de schoolbibliotheek, aangeleverd dankzij de gulle medewerking van Vlaamse kinder- en jeugdboekenuitgevers. We verrasten de drie laureaten op hun school met deze waarderende prijs, een filmploeg, het boekenpakket en felicitaties. Boekenjuf Trui De Waele kreeg een pakket met 100 boeken. De laureaten Tine Kuylen en Sofie De Pauw werden beloond met 50 boeken. De overige genomineerden kregen een leespakket toegestuurd.

'Lezen is fundamenteel voor alle leren. Hoe meer kinderen lezen, hoe beter ze ook kunnen leren. Deze boekenjuffen verspreiden het leesvirus. Ze bewijzen dat dit kan op een heel laagdrempelige manier, die veel kinderen aanspreekt. Je moet leerlingen niet meteen doodslaan met de wereldliteratuur: je kan hun interesse op slimme manieren aanwakkeren. Zo boek je de beste resultaten.'

Ben Weyts – Vlaams minister van Onderwijs

KENNISDELING ROND LEZEN VOOR EN DOOR LEERKRACHTEN

Leerkrachten zijn dé belangrijkste schakel in het leesbeleid op school. CANON Cultuurcel en Iedereen Leest engageren zich daarom om het netwerk van experts lezen op school netoverschrijdend uit te bouwen. Het Netwerk Lezen op School verenigt leerkrachten basisonderwijs die zich willen vastbijten in leescompetentie en in het werken met boeken in en buiten de klas. De netwerkmomenten bieden mogelijkheden tot uitwisseling, boeiende sprekers en ondersteunend materiaal. Want hoe meer leerkrachten het belang en de rol van boeken en lezen delen, hoe meer leerlingen met het leesvirus kunnen besmet worden.

cultuurkuur.be/lezenopschool

Bekijk de interviews van de drie laureaten 2022 en de collega's die hen nomineerden, tijdens het Netwerk Lezen op School, met gastvrouw Maud Vanhauwaert. Je vindt er ook sfeerbeelden van de uitreiking.

cultuurkuur.be/boekenjuf2022

Colofon

Beste Boekenjuf/meester 2022 is een publicatie van CANON Cultuurcel, Departement Onderwijs en Vorming.

Coördinatie Beste Boekenjuf/meester

Caroline Roelants, Nele Maes, Dirk Terryn (CANON Cultuurcel) en Sylvie Dhaene (Iedereen Leest)

Journalistieke verslagen

Veerle Vanbuel

Tekstredactie

Nele Maes

Fotografie

Veerle Vanbuel en aangeleverd door scholen en organisaties
Illias Teirlinck (p. 1), Glenn Levecke (p. 52)

De juryleden voor de editie 2022

Marita Vermeulen (Uitgeverij De Eenhoorn)
Marina Waterschoot (Leerkracht en leesbevorderaar)
Christophe De Turck (Beste Boekenmeester 2021)
Ingrid Ocket (Onderwijsinspectie)
Cherline De Maeght (Klasse)
Margot Van Dingenen (Iedereen Leest)
Iris Vansteelandt (AP Hogeschool)
Julie Verhaert (Pelckmans Uitgevers)

Het middenkatern bevat de leeskaarten

De leeskaarten zijn een instrument om leesplezier te delen met anderen. De 7 kaarten kan je kopiëren of downloaden en verder verspreiden. Ze zijn bedacht en ontworpen door: Heidi Desmet (GO!), Steven De Laet (OVSG), Elke De Swert, Brunhilde Foulon (AHOVOKS), Bart Masquillier (Katholiek Onderwijs Vlaanderen) en Saskia Timmermans (lerarenopleiding Odisee) onder begeleiding van Daniëlle Daniels en Dirk Terryn.

Illustratie leeskaarten 2022: Heike Sofia Villavicencio Rammeloo

Wettelijk depot

D/2022/3241/170

Verantwoordelijke uitgever

Ann Verhaegen
Secretaris-generaal
Departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Beste Boekenjuf/meester is een initiatief van CANON Cultuurcel in samenwerking met Iedereen Leest en Vlaamse kinder- en jeugdboekenuitgevers. Met dank aan de volgende uitgeverijen voor de geschonken boeken: VBK uitgevers, Uitgeverij Lannoo, Pelckmans Uitgevers, Uitgeverij De Eenhoorn, Standaard Uitgeverij, Clavis Uitgeverij, ZNU/Deltas

---

Dit magazine en eerdere edities kan je gratis downloaden en bestellen op vlaanderen.be/publicaties (zoeken op zoekterm 'boekenjuf').

Wie wordt de nieuwe Boekenjuf of Boekenmeester?

Wie tilt het leesonderwijs op jouw kleuter- of lagere school naar een hoger niveau? Ken je iemand met een passie voor (voor)lezen? Iemand die warm wordt van een diverse en actuele boekenhoek? En die het leesbeleid sterk uitdraagt? Kortom, wie wakkert in jouw team het leesvuur aan?

Signaleer ons dit talent op cultuurkuur.be/boekenjuf. Deelnemen kan tot 15 december. Wie weet wint hij of zij wel een boekenpakket van 100 boeken als Beste Boekenjuf/meester. Alleszins krijgt hij/zij een bericht over de pluim die jij gegeven hebt.

CULTUUR**KUUR**.BE

daar vinden **cultuur**
en **onderwijs** elkaar

Surf naar cultuurkuur.be
voor inspiratie, partners en subsidies

CANON
CULTUURGEL

Vlaanderen
is onderwijs & vorming